

INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naționale Creștine“

Cuvântarea dlui Dr. Valeriu Pop rostită la 7 Iulie 1926 în Adunarea Deputaților

DI C. Meissner, președinte de vârstă: Intrăm în ordinea zilei.

La ordinea zilei avem continuarea discuțiunii asupra alegerilor din județele Severin, Timiș-Torontal, Năsăud și Turda.

D. Valeriu Pop are cuvântul în continuare.

D. Valeriu Pop: D-lor deputați, Liga Apărării Naționale Creștine, în numele căreia am onoarea să vorbesc dela această tribună, încă dela început și-a impus punctul de vedere, de a nu contribui cu nimic la o prelungire inutilă a discuției validărilor. D. Cuza, președintele Ligii Apărării Naționale Creștine, în mod lapidar și magistral, dela această tribună, a expus punctul nostru de vedere.

Dacă totuși în afară de cuvântarea pe care a rostit-o d-sa, am luat hotărârea să ne spunem cuvântul la validările câtorva din județele contestate, am făcut acest lucru din două motive.

Întâiu, pentru a da satisfacția cuvenită tuturor acelor care ne-au votat în ciuda tuturor obstacolelor ce ni s'au pus în cale. Pentru că în adevăr, și aceasta țin să o remarc, dela această tribună, ei au făcut un act eroic. Al doilea motiv, pentru care vorbim este, ca să fixăm înaintea d-voastră toate acele obstacole ce ni s'au pus în cale, să scoatem în relief toate acele abuzuri, de cari am avut să suferim, pentru ca să nu se mai repete, de pe băncile minorității, acea apostrofă ce ni s'a aruncat în față, de opoziție miluită. Și sunt sigur, d-lor, că după cele ce ați auzit dela prietenii noștri, cari au vorbit dela această tribună, înaintea mea, după cele ce voiu avea onoarea să vă spun și eu această apostrofă nu se va mai repeta în acest Parlament.

D-lor, este un rol ingrat de a fi între ultimii oratori la o discuțiune care s'a prelungit atât de mult.

Cu toate aceste, vă mărturisesc cu

toată sinceritatea, că sunt mulțumit de-a fi unul dintre ultimii oratori pentru că această împrejurare mi-a dat posibilitatea să vorbesc astăzi, în cunoștință de cauză și în același timp, cu toată obiectivitatea.

Nu tăgăduesc, că multe din câte s'au spus aci, pot să fie exagerări, exagerări inerente luptelor pătimașe ce se dau pe moarte și pe viață între partidele politice românești, exagerări ce sunt inerente temperamentului fiecărui orator, nu mai puțin este adevărat, d-lor, că în aceste alegeri s'au petrecut lucruri cari nu trebuie să se mai petreacă în Tara Românească, nu mai puțin este adevărat că s'au săvârșit fapte, cari au trecut peste marginile presiunilor și abuzurilor electorale obișnuite și scuzabile.

— Respectul pentru adevăr mă silește să mărturisesc dela această tribună că ceace s'a făcut și ceace s'a petrecut în județele din Vechiul-Regat și în Basarabia, în județele de dincolo de Carpați nu s'au petrecut.

Trebuie să mărturisesc, d-lor, că în județele din Transilvania nu s'a bătut, nu s'a schingiuit, în județele din Transilvania urnele nu s'au măs-luit, voturile n'au fost furate. Vorbesc despre alegerile pentru Camera . . . (întreruperi pe băncile partidului național). Vă rog să aveți răbdare și să mă ascultați și pe urmă veți aprecia cuvântarea mea. Dacă în județele din Transilvania, undeva s'au petrecut incidente cari au degenerat, aceste incidente nu au fost un sistem, ci din fericire, au fost încă o excepție. Chiar de aceea, d-lor, clișeu ce a fost întrebuițat de guvern și de administrație în alegerile din Transilvania, diferă fundamental de acel care a fost întrebuițat în vechea țară și în Basarabia.

Clișeu din Transilvania a avut două elemente componente principale. Aceste două elemente componente principale au fost: oprirea propagandei electorale, oprirea ori-

cărui contact între candidații diferitelor grupări politice opoziționiste și între masa de alegători, masa electorală. Al doilea a fost pactul cu minoritățile, pactul cu minoritățile creștine în general și pactul cu minoritatea jidănească în special.

În ceace privește opreliștea, aproape absolută pentru candidații grupărilor opoziționiste, de a lua contact cu masele alegătorilor, trebuie iarăși să recunosc că au fost excepții. Au fost județe, puține la număr, unde libertatea de propagandă n'a fost completamente stânjenită, aceasta, însă, a fost pentru toate grupările politice, și nu numai pentru unele. Unul dintre aceste județe a fost Satul-Mare — am datorința ca dela această tribună să remarc acest lucru — unde lupta electorală, după posibilitățile și obiceiurile dela noi din România, s'a dat în condițiuni destul de civilizate. (Aplause pe băncile majorității).

Un alt județ, unde, paremi-se că lucrurile s'au petrecut la fel, deși nu pot să afirm aceasta din propria experiență, este județul Sălaj. (Protestări pe băncile partidului național).

D. Iuliu Maniu: E bine ca dela tribună să se spună numai lucruri documentate.

D. Valeriu Pop: Am zis: „paremi-se“.

D. Iuliu Maniu: În județul Sălaj am fost escortat de jandarmi în chiar, orașul meu natal.

D. Valeriu Pop: Am spus: „paremi-se“.

În schimb, d-lor, în majoritatea județelor din nordul Transilvaniei, pe cari am avut ocaziunea ca personal să le cercetez și personal să încerc de a face propagandă, această libertate de propagandă nu a existat. Aceste județe sunt: Turda, Alba, Cluj, Someș, Năsăud și Bihor.

Cât de departe a mers acest sistem și cât de mult a fost rupt orice contact între candidații grupărilor opoziționiste și corpul electoral, o demonstrează din punctul nostru de vedere, mai tipic, județul Turda.

În Turda, doi dintre candidații noștri, unul la Camera, profesorul de universitate Cătuneanu și altul la

Senat, d. Amos Frâncu, au avut ocaziunea să facă cunoștință cu toate metodele ce au fost puse în practică de acest guvern, pentru a împiedeca această libertate de propagandă.

Ar trebui, d-lor, să vă citesc acest act semnat de d-nii Cătuneanu și Amos Frâncu și care cuprinde toate peripețiile depunerii candidaturii în orașul Turda, și care act cuprinde dovezi incontestabile de felul cum au fost sechestrați și apoi expulzați din acest județ acești fruntași ai noștri, pentru a nu li se mai admite, după depunerea candidaturii, nici odată contactul cu acest județ, și pentru ca d-voastră să vă puteți da seama cât de departe poate să meargă un prefect care nu vrea să țină seamă de dispozițiunile legale, cari lucrează complectamente în disprețul ei.

Nu sunt simple afirmațiuni aceste, d-lor, și dacă d-voastră, sub ale căror ordine a lucrat acest prefect, puneți la îndoială aceste afirmațiuni și aceste acte, eu sunt gata a le depune pe biroul Camerii, pentru că cei ce le-au semnat își iau deplina răspundere pentru cele ce se cuprind în acele acte.

În consecință, d. ministru de interne și d. ministru de justiție, nu au de făcut altceva, decât să dea în judecată pe acești d-ni pentru calomnie, dacă contestă cuprinsul lor, iar dacă sunt convinși că cele ce sunt cuprinse aci, sunt adevărate, a urmări pe acest prefect pentru toate cele ce a făcut în disprețul legilor.

Oprirea de a intra în județ a fost atât de absolută încât nici pe calea ferată nu erai în stare să pătrunzi în județ. Încercând candidații noștri de a merge cu trenul la Câmpeni, la toate gările au fost întâmpinați fie de agenți fie de jandarmi cari, după ce au încercat să facă perchiziția bagajului, ca să împiedice intrarea în județ a manifestelor și eventual răspândirea lor, au trebuit să se întorcă iarăși dela Câmpeni cu trenul, pentru că era imposibil să părăsească gările, pe lângă cari treceau și să intre în sate.

Astfel, în acest județ ca și în toate cele citate la începutul cuvântării mele, Liga Apărării Naționale Creștine, cum și celelalte partide politice opoziționiste, nu au putut avea nici un contact cu alegătorii lor. Dacă noi nu am putut avea nici un contact cu alegătorii, evident că prin această măsură se făcea imposibil ca alegerile să dea rezultatul pe care l'ar fi dat dacă nu am fi fost împiedicați de a vedea pe alegători.

Nu voi mai stăruia asupra acestor permise pe cari și eu personal am trebuit să le cer și să le obțin pentru ca dintr'un județ să mă pot duce în altul, fără însă a mă putea opri de loc într'o comună.

D. I. Zelea-Codreanu: Nici cele două minute.

D. Valeriu Pop: Nici atât. Celor ce vor, pot să le pui la dispoziție dovezile în orice moment.

Nu voi vorbi mai pe larg nici de acel jandarm, care în drumul nostru ce ne-a condus într'o comună pe la miezul nopții, într'o comună unde aveam un prieten candidat la Senat — în județul Someș s'a întâmplat lucrul acesta — și la care voiam să dormim peste noapte, ne-a cerut autorizație de dormit. Și pentru că evident o astfel de autorizare nu aveam, a trebuit să plecăm mai departe, deoarece după concepția d-lui prefect de Someș și a jandarmului, nu se putea dormi în acel județ decât numai în reședința de plasă sau în cea de județ.

Nu voi mai stăruia asupra acestor lucruri, pentru că ori cât aş stăruia, aceasta nu ar avea nici un rezultat practic și pentru că d-voastră cunoașteți aceste lucruri tot așa de bine, pe cât de bine le cunoaștem și noi.

În legătură cu felul de a face propaganda d-voastră nu voi stăruia nici asupra actelor de demagogie și anarhie pe cari în multe părți, prefectii d-voastre le-au săvârșit, împărțind pășuni pentru timpurile alegerilor, pentru ca pe urmă să le revoace, sau suspendând acordarea tuturor pășunelor pe timpul alegerilor, cu amenințarea că vor fi restituite aceste pășuni numai comunelor ce vor fi dovedit că s'au purtat bine în alegeri, deci că au votat pentru d-voastră.

O voce de pe băncile majorității: Vă rog să precizați.

D. Valeriu Pop: În județul Someș. Voi citi numai un singur aci, din care va rezulta că agenții d-voastre s'au folosit de arme de propagandă cu adevărat inadmisibile. Acest document nu ar fi în strânsă legătură cu alegerile pentru Cameră. Cum însă noi, Liga Apărării Naționale Creștine nu avem nici un reprezentant în Senat, îmi iau voia de a vă răpi două minute, pentru a vă citi acest document. Este copia unui afiș din județul Turda, care a fost lipit în toate satele, pe toate casele și are următorul text: „Vă facem cunoscut că d. colonel Eliade Alexandru, fost comandant al regimentului de ex-

cortă regală, este trimis din partea d-lui General Averescu și cu dorința Palatului Regal, a fi ales senator în acest județ. Se va da tot concursul pentru a fi ales senator“.

D. Octavian Goga, ministrul de interne: D-le dr. Pop, despre acest afiș am auzit și, imediat ce am auzit, am dat ordin să se confiste.

D. Valeriu Pop: Este adevărat, că după ce acest afiș a fost lipit în diferite sate, la câteva zile din ordinul venit dela București, aceste afișe au fost strânse de către jandarmi și au fost arse. Este adevărat acest lucru, dar nu este mai puțin adevărat, că s'au făcut aceste afișe și că aceste afișe, un timp oarecare, au fost răspândite. D-lor, dacă toate aceste presiuni, dacă toate aceste ilegalități, pentru că sunt ilegalități patente, ar fi de scuzat, ar fi de iertat, un lucru nu se poate scuză după părerea noastră, și anume acel de al doilea element component al clișeului întrebuintat în Transilvania menit să înlocuiască bătăile, schingiuirile și falșurile din restul țării, și anume pactul electoral cu minoritățile creștine și pactul sau tovărășia, dacă vă place mai bine cu jidanii.

D-lor, un distins fruntaș al majorității dela această tribună a constatat și cu fală a constatat, cu fală justificată, că opera poetică a d-lui Goga și scrierile d-sale politice sunt o evangheliu a naționalismului, o sublimă evangheliu. Recunosc acest lucru. (Aplause pe băncile majorității și Ligii Apărării Naționale Creștine).

La această sublimă evangheliu de naționalism se mai poate adăuga, cu drept cuvânt, acea cuvântare cu adevărat frumoasă și inspirată de adevărate sentimente naționale a d-lui general Averescu dela Focșani, iarăș relevantă dela această tribună. (Aplause pe băncile majorității).

Se mai poate însă adăuga și acel expozeu al d-lui ministru Goldiș, pe care am avut onoarea să-l ascult la una din conferințele „Societății de mâine“, la Cluj, și care expozeu nu a fost altceva de cât concretizarea tuturor credințelor pe cari Liga Apărării Naționale Creștine le profesează.

Dacă acest lucru este un adevăr, și un adevăr este, d-lor, atunci vă întreb eu pe d-voastre, de ce a fost necesar să faceți toate aceste abuzuri, toate aceste ilegalități, pentru ca d-voastre să aveți majoritatea pe care o aveți? Nu au fost nici necesare, nu au fost nici utile.

O voce de pe băncile partidului

țărănesc : Dacă nu le făceau, nu veneau atâția.

D. Valeriu Pop : Nu erau utile, pentru că ele nu vă servesc la nimic, dimpotrivă, această politică electorală a d-voastre a înveninat atât de mult raporturile între diferitele grupări ale Camerei, încât o colaborare armonioasă, fără de care o viață parlamentară rodnică nu se poate imagina, va fi cu desăvârșire imposibilă și ori cât de bune intențiuni ați avea d-voastre, ori cât de nobile ar fi pornirile d-voastre de a face bine în această țară în cursul guvernării d-voastre, aceste intențiuni se vor lovi de această dușmănie, ce nu se poate elimina, dușmănie ce este rezultatul firesc al tuturor manoperilor electorale practicate de d-voastre.

Nu erau necesare, pentru că dacă d-voastră din evanghelia sublimă de naționa lism, pe care ați profesat-o în scrierile d-voastră, și căreia și d. general Averescu și d. ministru Goldiș i-au dat expresiune atât de frumoasă, ați fi făcut un program de guvernare, un program de guvernare românesc și astfel ați fi apelat la opinia publică românească, atunci rezultatul alegerilor ar fi putut să fie același, însă fără abuzuri, fără încălcări de legi și fără anarhizarea vieții de Stat. (Aplause pe băncile Ligii Apărării Naționale Creștine).

D-voastre însă, în loc să faceți acest lucru, dela constituirea d-voastre și până azi, nu ați făcut altceva decât să călcați în picioare această sublimă evangheliă de naționalism pe care d-voastră ați profesat-o o viață întreagă.

Am zis că ați călcat în picioare această sublimă evangheliă de naționalism, pentru că pactul cu minoritățile în general, și colaborarea în alegeri cu jidanii în special, au fost tot atâtea palme aplicate ideii naționale, pe care d-voastră atât de sublim și atât de frumos ați cântat-o.

D. D. Apăteanu : în Turda, care partid a avut jidani pe listă :

D. Valeriu Pop : Se afirmă în viața publică și s'a spus și azi dela această tribună că în țara românească este o chestiune a minorităților de tranșat. Ei bine, d-lor, refuz de a crede că această afirmațiune este isvorâtă din convingerea intimă a acelor cari o spun. Nu, d-lor. În Țara Românească nu este nici o problemă minoritară de rezolvat, în sensul că ea trebuie să fie rezolvată în favoarea respectivelor minorități. Nici Constituția țării și nici legile țării nu fac vreo deosebire între fiii

diferitelor naționalități. Deci ei au aceleași drepturi ca și noi. Și atunci a veni și a spune, în viața publică sau dela această tribună, că mai există o chestiune a minorităților, care rămâne să fie tranșată, adică că mai există doleanțe îndreptățite ale minorităților, este cel puțin o inconștiență.

O voce : D. Goldiș a spus-o.

D. V. Goldiș, ministrul culteșor și artelor : Ți d. Moldovanu.

D. Valeriu Pop : În adevăr, minoritățile creștine sau de baștină, cum le numim noi, nu numai că nu sunt într'o situație de inferioritate, într'o situațiune care ar reclama să li se facă dreptate, dar țin să afirm dela această tribună că ele sunt într'o situație privilegiată. (Protestări din partea deputaților minoritari).

Dacă există nemulțumiri în sânul respectivelor minorități, dacă vreun minoritar individual, simte unele nedreptăți, aceste nedreptăți se fac simțite de toți cetățenii țării, deci și de români. Ele deci nu constituie un gravamen numai al respectivelor minorități. Din potrivă, în urma situațiunii de dominanți, pe care aceste minorități au avut-o o mie de ani față de poporul român în ținuturile alipite, în urma politicei naturale de protecțiune pe care au practicat-o toate guvernele impilatorilor de ordinioară față de aceste minorități, pentru a le întări în detrimentul poporului român, ele și astăzi se găsesc în situațiune privilegiată față de noi (protestări din partea deputaților minoritari), atât în ce privește cultura, cât și în ce privește forța economică, forța politică și financiară.

Și atunci nu aceste minorități au ceva de revendicat dela noi, ci din potrivă, plecând dela această constatare, noi, Români, trebuie să fim hotărâți de a crea un just echilibru între noi și minorități (aplaude pe băncile ligii apărării naționale creștine și ale partidului național liberal) pentru ca să ni se facă odată dreptate, dreptate pe care poporul românesc o așteaptă de o mie de ani și care mereu întârzie. (Aplause pe băncile ligii apărării naționale creștine).

Guvernul însă prin pacturile sale a ținut să confirme privilegiile minoritare.

Un început de dreptate s'a făcut, pentru că exproprierea latifundiilor din ținuturile alipite evident că nu s'a făcut din utilitate socială, ci s'a făcut din utilitate națională. (Aplause pe băncile ligii apărării naționale

creștine).

Preluarea unor instituțiuni de cultură, tot în teritoriile alipite, n'a fost altceva decât iarăși un act de dreptate făcut poporului român. Ceeace însă s'a făcut până acum, în mod sporadic și incoherent, trebuie să devie o politică de Stat, pentru că numai atunci când forța lor politică culturală și economică va fi în proporție și adaptată numărului pe care îl au în țara noastră, numai atunci se va fi creat justul echilibru, la care poporul românesc are dreptul în această țară. (Aplause pe băncile ligii apărării naționale creștine).

În ce privește colaborarea guvernului în alegeri cu evreimea...

D. Aurel Vlad : D. Cuza s'a sărutat cu d. Ekhardt.

Di Valeriu Pop : D-le Vlad, deoarece această chestiune de multe ori s'a pus și deoarece întotdeauna se încearcă o mistificare în jurul acestei chestiuni, țin să pun lucrurile la punct. D-le Vlad, la Budapesta nu a fost o pupare între d. Cuza și Ekhardt, la Budapesta a fost un congres antisemit, la care au luat parte reprezentanții tuturor națiunilor din Europa și astfel este indiferent locul unde s'a ținut acest congres. Abstracție făcând de acest lucru, la Budapesta în urma vizitei dlui A. C. Cuza s'a produs acel caz din Parlamentul ungar, care este unic în felul său : unul dintre deputații cei mai șovini ai Ungariei a spus, dela tribuna Parlamentului, că nu este adevărat că ungurii sunt persecutați în Țara Românească și în Ardeal. Acest lucru trebuie să vă bucure pe toți și nu se poate aduce o învinuire d-lui Cuza că a mers la Budapesta, ci are dreptul la recunoștința tuturor Românilor.

În ce privește colaborarea partidului poporului în alegerile cu jidanii, este un fapt...

D. V. Goldiș, ministrul cultelor și artelor. D-le Pop, ești rău informat numai cu jidanii n'a făcut partidul poporului vreun pact în alegeri.

D. Valer Pop : Este adevărat că n'ați făcut nici un pact formal. Când însă au solicitat jidanii să facă un pact și d. Goga a respins această ofertă, d. prim ministru Averescu i-a invitat să binevoiască a se înscrie în partidul poporului și înscriindu-se în acest partid vor avea posibilitatea să obțină ce au de revendicat și să intre în Parlament. Și au intrat, d-lor. Nu voi face biografia tuturor deputaților de naționalitate jidănească cari au ajuns în Parlament : mă voi mărgini a spune ceva despre unul sin-

gur din ei: este senatorul ales în Bucovina, d. Henri Streitman. Nu voi spune părerea mea personală ci voi citi un pasaj care a apărut în una din cele mai răspândite reviste din Germania, este revista *Weltkampf*. Iată ce spune această revistă despre d. Streitman. Este vorba de manifestațiunile jidănești în timpul ocupațiunii în România. „Și mai și s'a mai manifestat literatul Henri Streitman de naționalitate română, care era internat în mănăstirea Tismana, numind pe compatrioții săi, într'o scrisoare adresată fratelui lui, „o bandă de hoți, roasă de alcool și sifilis“ (Sgomot).

Iată, d-lor, cine a ajuns prin bunăvoința guvernului să reprezinte populațiunea românească din Bucovina în Senatul României: d. Henri Streitman, care a făcut această profesiune de credință: d. Henri Streitman, care s'a ales pe listele d-voastre, d. Henri Streitman care în sfârșit este membru al partidului poporului. De aceea spunem și constatăm că guvernul, care numără în sânul său trei membri, despre cari și despre a căroră activitate naționalistă înainte de constituirea guvernului toată lumea vorbea cu elogii și de activitatea căroră se legau cele mai frumoase speranțe nu a făcut altceva decât să calce în picioare evanghelia sublimă a naționalismului.

În Transilvania partidul național a învins în alegeri, a avut un necontestat succes. Ei bine, d-lor, eu fac afirmația dela aceasta tribună, că nu partidul național a învins în Transilvania, ci a învins ideea națională ultragiată prin d-voastre, a învins ideea națională prin partidul național. Să nu vă supere această constatare.

D. Iuliu Maniu: Noi nici n'am voit, nici când altceva decât să aducem la triumf ideea națională; suntem fericiți că am putut să o aducem. Noi nu luptăm pentru persoane, ci pentru un mare ideal, pe care l-am servit și-l servim întotdeauna. (Aplause pe băncile partidului național).

D. I. Lupuș, ministrul sănătății și ocrotirilor sociale: Să știe d. Maniu că această idee națională am servit-o și noi tot astfel. (Aplause pe băncile majorității).

D. Valeriu Pop: Această constatare a mea vă onorează și dacă de pe urma acestor alegeri veți ști să trageți consecințele, atunci d-voastre veți face un bine și pentru d-voastre și veți face un mare bine și pentru țară. Dacă d-voastre veți pă-

răsi cărările nebuloase ale democrației de proveniență străină și vă veți avânta pe cărările luminoase ale naționalismului intransigent, atunci nu numai că va fi spre binele d-voastre ci și țara vă va binecuvânta.

D. Dr. N. Lupu: D-ta n'ai fost la un congres internațional la Budapesta? Ce-mi vorbești mie de străini, când ai stat de vorbă cu toți ungurii? (Sgomot).

D. I. Zelea Codreanu: Nu este vorba de ce a fost, este vorba de ce este.

D. A. C. Cuza: Erau internaționali creștini nu jidani.

D. Dr. N. Lupu: Porți svastica internațională dela Berlin.

D. I. Zelea Codreanu: Acesta este semnul rasei arice dela obârșia ei, este comună tuturor popoarelor arice.

D. Dr. N. Lupu: Este semne semitic, i-am dovedit. Trebuie să te circumcizi, să te tatuezi... (Interruperi).

D. I. Zelea Codreanu: Nu este adevărat. Vom dovedi că nu este adevărat.

D. Dr. N. Lupu: Trebuie să vă deformați capul, să vă tatuati...

D. Mișu Papp-Craiova: S'a adus o acuzațiune ziaristului Streitman. Principiile mele antisemite sunt de ajuns cunoscute. Sunt însă de acord ca om cu rațiune, să spun că Streitman a fost singurul ovrei care a avut o atitudine demnă în timpul războiului. O știm aceasta dela români cari au fost internați cu el la Tismana, că acest ovrei n'a spus niciodată că este ovrei, ci a spus totdeauna că este român.

D. Dr. Aurel Dobrescu: Ce vă faceți atunci cu Wurnbrand și cu Iaroslavici?

D. Valeriu Pop: D-lor, dacă pri-vesc și mă gândesc la toate câte s'au întâmplat de două săptămâni aci, dacă îmi reamintesc toate frământările d-voastre, dacă îmi aduc aminte de toate patimile cari s'au deslănțuit și și-au găsit ecoul în această incintă, dacă văd zădărnicia tuturor frământărilor din partidele politice, dacă trebuie să constatăm că oamenii noștri politici, oamenii noștri de Stat, în soluționarea celor mai grave probleme ce interesează viitorul acestei țări și al acestui neam, sunt lipsiți de orientarea hotărâtă și, în primul rând, înțeleg și vizez aci problema jidovească, care în legătură cu toată propaganda de din afară, care în legătură cu împrejurarea că jidănimia la noi nu numai că este o forță apreciabilă economică și culturală ci are și un număr exasperant de mare în raport cu

populațiunea românească; când văd că toate aceste stări constituie o forță de disoluțiune, cel puțin tot atât de puternică cum a fost comunismul și bolșevismul în Italia; când vedem că nu este nicăeri un punct de rezăm, un far luminos către care să se îndrepte factorii politici hotărâtori din această țară, către care să se îndrepte toată opera de guvernare, atunci cu drept cuvânt trebuie să constatăm că aceste lucruri ne vor duce în mod fatal și inevitabil, nu acolo unde spunea d. dr. Lupu, și anume la o anarhie și desordine, ci ne vor duce în mod logic, acolo unde lucrurile trebuie să ajungă, la o dictatură fățișă, o dictatură națională. (Aplause pe băncile Ligii apărări, naționale creștine).

Instituțiunea dictaturii naționale să nu vă apară ca ceva străniu, ca ceva ce trebuie să sperie; instituțiunea dictaturei este familiară și izvoarește din însăși sufletul și mentalitatea latină.

D. Dr. Aurel Dobrescu: Cine va fi dictatorul, d. Cuza?

D. Dr. N. Lupu: D-le președinte, se atacă instituțiunile fundamentale ale țării. Aveți datoria să opriți astfel de atacuri. (Sgomot).

D. Valeriu Pop: Strămoșii noștri romani, cari au avut acel admirabil simț politic, care i-a făcut stăpânii lumii întregi, din dictatură au făcut o instituțiune constituțională și ori de câte ori interesele superioare ale Statului roman au fost puse în joc, tot de atâtea ori a fost adus un dictator, care a salvat aceste interese permanente primordiale. (Aplause pe băncile Ligii apărării naționale creștine).

Istoria ne învață că la toate popoarele latine, numai atunci s'au săvârșit fapte mari și națiunile respective numai atunci s'au ridicat până la cele mai înalte culmi ale gloriei și prosperității, când ele au fost sub stăpânirea dictatorială. Și, ceace ne dovedește istoria, se repetă, azi, în mod atât de plastic, în Italia lui Mussolini.

Și atunci, noi, cari avem cea mai deplină încredere în puterea de vitalitate a neamului românesc, noi cari cunoaștem calitățile excepționale ale acestui neam, avem credința neștrămutată că atunci când împrejurările vor fi coapte pentru acest lucru, din sânul acestui popor va răsări acel om care v'a înfăptui dictatura națională în această țară, care vă va înlătura pe d-voastre pe toți cari sunteți inutili în viața politică a a acestei țări. (Aplause pe băncile

grupului Ligii apărării naționale creștine și a unei părți de pe băncile majorității).

D. A. C. Cuza: Nu inutili, periculoși!

D. Valeriu Pop: Și va ridica la cea mai înaltă strălucire Tronul Dinastiei noastre adorate, va da dreptate așteptată de mult poporului românesc și va face din această țară un factor hotărâtor și respectat în concertul popoarelor europene. (Aplause pe băncile partidului Ligii apărării naționale creștine și a unei părți de pe băncile majorității.)

Vă cer iertare, d-lor, dacă, în legătură cu discuțiunea la validarea alegerilor din județul Turda, am făcut și câteva considerații de ordin general.

Nu-mi fac iluzia că contestațiile susținute de noi pot să aibă și altă soartă decât aceea pe care au avut-o toate celelalte contestații, și nu-mi fac această iluzie, pentru că îmi dau perfect seama că validarea sau nevalidarea unei alegeri nu e

privită de această Cameră ca o chestiune de dreptate și legalitate: ea e privită ca o chestiune de ordin politic și dacă așa este privită, în mod inevitabil, toate contestațiile vor fi respinse.

De-oarece, însă, am credința că mulți dintre d-voastre ar dori să ridice evanghelia călcată în picioare, ar dori ca să o cinstească din nou această evanghelie și fiindcă am credința că această pornire a acelora este isvorâtă din suflet senin și curat, de aceea îmi permit a vă spune că este greu a ridica o evanghelie odată călcată în picioare. De aceea să știți că atunci veți începe a cinsti din nou această evanghelie, care a fost călcată de d-voastre în picioare, când veți face cel dintâiu act de dreptate, când veți face cel dintâi act de bărbăție.

Iar acum, d-lor, aveți cuvântul: urnele vă așteaptă la vot. (Aplause prelungite pe băncile Ligii apărării naționale creștine).

întregul a structurii actuale a societății în sensul unei anumite concepții, nu aduce o schimbare în mai bine. Se operează numai o inversare de roluri; încolo rămâne același raport de stăpâni și stăpâniți. De altă parte, forme de manifestare a voințelor populare, cari prin democratismul lor aveau aparența de a fi unicele în stare să realizeze o dreaptă ordine socială, s'au dovedit cu desăvârșire incapabile.

În aceasta situație, căreia vechile politici, nu i s'au adoptat întru nimic și în care astfel menținerea fără condiții a vechii ordine sociale, ca și înlocuirea totală a aceleia, consfințesc în aceeași măsură inegalitățile sociale și economice, simptomele de boală, ale societății actuale, — s'a născut nevoia unor noi orientări politice, cari se înțelegea suflul vremii, orientări, cari, cu aplicațiuni specifice fiecărei țări, s'au ivit pretutindeni, unde bătute aceleași rele.

Acestea, pornind dela constatarea incapacității vechilor politici, nu se mulțumesc totuși cu un rol de pură moderațiune, de conciliere a extremităților. În sensul nevoilor din cari au isvorit, ele reprezintă radicalismul integral în toate domeniile, în cari anomaliile ating organic corpul social și vor să conserve nealterat anumite stări de lucruri, cari nu numai nu periclitizează o dreaptă ordine socială, dar sunt chiar necesare pentru crearea ei.

Aceasta este politica L. A. N. C. Nu i-am putut determina caracterul cu ajutorul categorisirilor uzuale, dar îi putem defini și justifica funcțiunea, ce o îndeplinește în fața exigențelor vremii.

În asemenea condiții, discuțiile scolastice producătoare de confuzii devin inutile.

Dr. George Rusu.

Caracterul L. A. N. C.

Determinarea caracterului L. A. N. C. din punctul de vedere al grupărilor politice făcută de științele politice, pentru cei ce lucrăm militant la crearea posibilităților de îmfăptuire a programului ei, nu prezintă mare interes. Totuși faptul, că lumea, și cea laică, s'a obicinuit să se folosească de aceste clasificări la orice discuții în jurul grupărilor noastre politice, de ceace firește n'a putut fi ferită nici L. A. N. C., ne obligă să ne ocupăm, cât de succint și de aceste chestiune.

Șablonul întrebuintat este cel trecut, ca mai intuitiv, în limbajul comun: partid de dreapta, de stânga etc. Il vom păstra și noi.

Imprejurarea, că L. A. N. C. acceptă ordinea socială burgheză, a făcut să se creadă, că ea și-a imprimat doctrinar caracterul unei organizații politice de dreapta. Prin ceace s'ar înțelege în prima linie, că este una conservatoare, având de scop păstrarea unor stări de lucruri, pentru răsturnarea cărora tocmai lucrează. Se evită a se numi de stângă, pentru că lumea s'a îndeletnicit a privi ca atari numai pe acelea, cari și-au însușit din ideologia socialistă cel puțin principiul luptei de clasă. Până când de fapt însușirea esențială a unei politici de stânga, deși politica se ocupă de mijloacele de organizare a vieții de stat, trebuie să consiste nu într'atât în adoptarea

unor forme noi de întocmire a societății, cât mai ales în tendința hotărâta de a stârpi anomaliile politice și sociale ale regimului economic capitalist și prin aceasta a realiza o cât mai mare apropiere de dreptatea socială absolută. Sub acest raport L. A. N. C. de aceasta a doua extremitate s'ar putea vedea mai apropiată. Dar nu-i lipsește nici elementul unei politici de centru, închegându-se în jurul unei idei, pentru traducerea în fapt a căreia se înrolează cu conștiința împăcată repretanți ai tuturor claselor sociale

Greutatea evidentă de a se aplica relativ la L. A. N. C. terminologia curentă nu înseamnă însă o lipsă de precizie și claritate a ideologiei sale și deci o organizație politică, al cărei rost ar rămânea neînțeles.

Explicațiunea cauzei adevărate nu este tot atât de grea.

Trăim vremuri, cari prin faptul și consecințele războiului mondial în multe privințe au rupt firul continuității cu trecutul. În o seamă de ramuri ale vieții noastre sociale, evoluțiunea a trebuit, și va mai trebui încă, înlocuită cu revoluțiunea. În același timp s'au sfărmat credințe ce păreau adevăruri și în sufletul acelora, cari din interes trebuiau să le conteste.

S'a văzut, că revoluționarea pe de-a

Cetiți

și

răspândiți

„INFRĂȚIREA

ROMÂNEASCĂ“

Ideea națională ca principiu economic

Activitatea economică a unui popor trebuie considerată ca o manifestare vie, a energiilor sale constructive.

Economia unui popor este o latură a civilizației sale.

Activitatea economică a unui popor este strâns legată de condițiuni geografice, de calități fizice și psihologice. Această activitate creiază valori. Astfel, din punct de vedere psihologic, un popor meridional a cărui ocupație e în mare parte păstoritul, este aplicat, către poezia epică; pe când un neam de vânători din regiunile nordice este înclinat către meditativitatea sobră. Inversând: sufletul unui popor, îl conduce către ocupațiuni determinate. — Astfel, temperamentul epic, dă poporului ocupațiuni, ce se desfășoară în mijlocul naturii. De aici tragem concluzia: *că între psihologia unui popor și ocupațiile sale este o legătură atât de strânsă, încât aceste două categorii, se condiționează în așa chip, și se creiază și activează una prin cealaltă.*

Activitatea economică este numai națională.

Toți economiștii, cari au studiat fazele economice, s'au ocupat numai de: *economia națională*. — Astfel: List, Karl Bücher, Bruno Hildebrand. Aceștia au împărțit fazele de dezvoltare ale economiei naționale după diferite criterii. Inșă ideea de „*economie națională*” este punctul de reazim în clasificările lor.

Din punct de vedere economic, individul este un: *agent*.

Inșă, factorul de căpetenie, care realizează în mare activitatea economică, este: *naționalitatea*. Ea edifică, creiază. Naționalitatea are o forță intrinsecă, care mână activitatea economică pe făgașul realizărilor constructive.

In mers evolutiv, în cadrele omenirii, ideea națională ca principiu economic, nu s'a manifestat activ, decât atunci, când progresul culturii a impregnat în mentalitatea oamenilor noțiunea de „*naționalitate*.” — Inșă, până la atingerea acestei etape, omenirea parcursese un drum lung cu forme economice rudimentare.

Pânăce s'a dezvoltat simțul de sociabilitate omul își căuta hrana în mod: *individual*. Constituirea familiei pe baze solide a fost nucleul dezvoltării economice. Căci separarea atribuțiilor între bărbat și fe-

mea, a împins înainte mecanismul economic primitiv.

Mai târziu, domesticirea animalelor și inventarea agriculturii a legat pe om de pământul, care la început a fost stăpânit în devălmășie.

Inșă, istoria schițează contururi economice, numai dela alcătuirea proprietății particulare.

Despre o industrie în sensul de azi nu se poate vorbi în cadrele istoriei antice. Industria era casnică și numai construirea de corăbii de trecea pragul casei și a uneltelor necesare în războiu. Totuși, comerțul cu articole de lux din Orient și cu principii alimentare era foarte activ. Un astfel de comerț făceau Grecii Romanii, Egiptenii.

Comerțul — activitatea comercială — a condus la o luptă acută pentru hegemonia în marea Mediterană. Și lupta economică a dus la o înclăștare armată între Roma și Carthaginezii semiți, colonizați pe țărmul african al Mediteranei. Războaiele angajate între Romani și Carthaginezi s'au dat în special pentru stăpânirea acestei mări. Inșă, aceste lupte au afirmat cu putere principiul economic al ideii naționale, deoarece ele s'au purtat între două popoare, ce și disputau mai presus de toate o regalitate: *economico-națională*. Căci războaiele punice s'au dat între două neamuri, cari n'aveau alt punct de legătură, decât acela că ambele aparțineau rasei albe. Incolo între ele erau deosebiri fundamentale: Romanii fiind latini iar Carthaginezii semiți.

In cursul istoriei antice, din punct de vedere al activității economice, Jidovii n'aveau prisma de astăzi. Ei trăiau în Palestina într'o decadere completă.

Când a apărut Isus pe pământ Jidovii erau dezorientați. Stăpânirea romană îi strânsese tare luându-le orice independență politică. Ei duceau din greu jugul iobăgiei, după revolta care a avut de rezultat dărâmarea Ierusalemului. Abia după ce blestemul biblic, a prins a apăsa pe grumajii lor, au început lupta de penetrare în Europa, încât la 476 când Roma cade sub barbari, îi găsim răspândiți pe cuprinsul întregului imperiu roman.

In cursul evului mediu afirmarea ideii naționale ca principiu economic nu este prilejuită de evenimente capitale. Căci în acest stadiu popoarele se consolidează din punct de vedere etnic. Iar războaiele lui Carol

cel Mare, au mai mult un substrat politic decât unul economic. Și întreaga activitate economică în evul de mijloc marchează un regres, față de avântul din antichitate. Seniorul trăește numai pentru el și familia lui din munca țaranului iobag. Doar activitatea economiei orășanești autonome, de mai licărește palid pe orizontul economic.

Dela Cromwel în Anglia și Colbert în Franța se începe protecționismul economiei naționale. Și toate școalele: a mercantiliștilor, a fiziocraților, școala clasică a lui Adam Smith precum și cea istorică reprezentată prin Schmoller, au teoretizat doctrinele economice, cu scopul promovării mersului ascendent al economiei naționale.

In timpul istoriei moderne, Jidovii se înfing adânc în viața economică a popoarelor. Ei pun mâna pe capitaluri, pe comerțul mondial, pe marea industrie. In calitatea lor de capitaliști exploatează masele proletare.

Războiul dela 1871, dintre Franța și Germania, pe lângă motive politice a avut și un substrat economic. Inșă, acest războiu a fost mai mult un atentat contra nobilei Franțe. — Germania se teme de rivalitatea economică a Franței. Și de aceea a îngenuchiat-o trecător.

Inșă, niciodată în istoria omenirii principiul economic al ideii naționale, nu s'a afirmat mai decisiv, ca în războiul mondial. Acest războiu s'a început din motive economice și a avut incalculabile urmări politiconazionale. Astfel a chemat la viață națională popoarele, cari între granițele Europei trăiau sub steag străin. A promovat reconstituirea Poloniei, Cehoslovaciei și integrarea Jugoslaviei și a României etc.

Activitatea economică mondială trăiește astăzi sub scutul capitalismului. Marile capitaluri, trusturile, cartelele sunt în mâini jidovești. Jidovii au regalitatea banului și sunt stăpâni pe viața economică mondială: comerțul și industria.

*

Capitalismul cu formele lui complexe de manifestare: concentrarea, diviziunea muncii etc., a ridicat vehemente proteste în largile pături populare. Deoarece capitaliștii își măresc averile pe spinarea muncitorului salariat.

In jurul dezavantajelor promovate de capitalism s'a alcătuit o întreagă doctrină: *teoria socialistă*. Această teorie preconizează socializarea averilor. Socialiștii spun, că cei dintâi îndreptății la beneficii sunt munci-

torii. Că actuala alcătuire socială este nedreaptă. Că evoluția duce spre o societate socialistă.

Nu anticipăm nimic asupra prevederilor socialiste.

Doctrina antisemită însă, e o doctrină: *conservatoare-evoluționistă*.

Doctrina antisemită se opune categoric celei socialiste. Antisemitismul e: *național*; socialismul e: *internțional*. Antisemitismul e: *conservator*; socialismul este: *extremist*. Antisemitismul e: *evoluționist*; socialismul e: *revoluționar*. Antisemitismul apără: *proprietatea*; socialismul preconizează: *socializarea proprietății*. Antisemitismul luptă pe cărări: *constructive*; socialismul mizează de mijloace: *destructive*.

Doctrina antisemită, consideră starea actuală de lucruri, ca pe o evoluție necesară.

Doctrina antisemită luptă pe căi legale, pentru îmbunătățirea situației muncitorului industrial și agricol. — Ea scrutează toate nedreptățile sociale și cercetează. căile de remediere a răului.

Aplicarea ideii naționale ca principiu economic, tinde către o împărțire omenească a tuturor indivizilor ce compun un stat, din bunurile produse. Aplicarea acestei „idei“ fintește la fericirea naționalității.

Deaceea pentru a pune în valoare toate puterile productive de bunuri un popor trebuie, să uzeze de aplicarea ideii naționale, ca una ce urmărește validitatea naționalității din punct de vedere economic.

*

În cadrele românismului, ideea națională ca principiu economic s'a afirmat de mult!

Poporul român pe timpul plămădirii sale, era un popor de plugari.

Năvălirile barbare au silit pe locuitorii Daciei, să ia turmele dindărăt și să se adăpostească în munți. Întâlnindu-se în Carpați păstorii ardeleni cu cei munteni, au ajuns sigur de timpuriu la ideea omogeneității naționalității române.

Și trebuie notat, că tocmai păstoritul a făcut posibilă omogeneitatea limbii române. Încât la întărirea și unificarea neamului nostru a contribuit mult ocupațiunea de căpetenie pe atunci a țaranului român: *păstoritul*.

În timpul istoriei medievale, lupta de susținere a elementului românesc, se dă mai mult din punct de vedere politic. Totuși nu trebuie uitat, că în acest răstimp porturile dunărene erau în plină activitate comercială. Principatele erau în legături comer-

cială cu Genevezii și Venețienii. Și câtă trudă nu vor fi depus modeștii negustori români pentru a se menține pe piața porturilor dela Danubiu.

În agricultură, însă, avem un factor conservativ și naționalist: *răzeșul*. Răzeșul muncia moșia sa cu drag, pentru că lupta adeseori ca s'o apere de invazia streină. Însă răzeșul pierde treptat din însemnătate și locul i-l ia: *boerul*. Boerul era naționalist și războinic. El muncia pământul cu ajutorul țaranului iobag. Așa că nu e nimic surprinzător, când Mihai Viteazul consfințește prin hotărâre domnească: *iobăgia*.

Legăturile comerciale și cărturărești cu Ardealul prin pasul Predealului și Vulcanului, au întărit și mai mult idealul de unitate a ambelor pătri românești, depe cele două versante ale Carpaților.

La 1749 Mavrocordat prin cunoscuta sa reformă a ținut la îmbunătățirea situației plugarului român. Și această reformă nu trebuie considerată, decât ca o concretizare a do-

Ofensiva instinctului național

Ziua de 25 Mai a. c. a fost o dovadă elocventă și semnificativă, că instinctul național începe să se deștepte, în vremurile acestea de uitare de sine, în păturile largi ale poporului românesc.

La răspântiile istoriei și neamul românesc a cunoscut multe în vârtejul vremurilor, instinctul național i-a fost cea mai prețioasă călăuză, care l'a condus pe drumul realizării înaltelor idealuri naționale.

Instinctul național a fost nistorul acelei mărețe acțiuni a gorjanului Tudor din Vladimirești, eliberatoare de sub jugul Fanarioților. Conduși de instinctul național legiunile eroului martir Avram Iancu, au înscris în istoria noastră, prologul marilor înfăptuiri de astăzi. Instinctul național a condus destinele neamului în sângeroase epopee a cărei grandioasă încoronare sunt noile hotare, cari cuprind pe toți frații de același sânge și limbă.

Iar astăzi, când rodul atâtor jertfe, sacrificii de sânge și suflet este amenințat de mâni nelegiuite; astăzi când partidele politice se întrec în a-și uita datoritiile imperioase ce le au, pentru consolidarea și înțrămarea noului stat, perseverând în a servi interesele criminale ale străinilor în dauna poporului românesc; instinctul de viață al neamului se afirmă cu tărie și la această răspântie a istoriei.

S'au încercat dușmanii să stăvi-

rintelor ascunse, ce trăiau în sufletul țărănimii împilate. A fost o reformă agrară cu caracter democratic, pentru acele vremuri.

În veacul al XIX-lea regulamentul organic reecționar, întărește privilegiile boerilor și lasă țărănimea în aceeași iobăgie apăsătoare. Însă mai târziu ideea națională ca principiu economic se afirmă cu tărie prin reforma agrară înfăptuită de Kogălniceanu.

Tot în veacul al XIX-lea, Jidovii acaparează capitalul românesc în mare parte și din negustori ambulanti ajung moșieri, exploatare de păduri, stăpâni de fabrici.

Cum ideea națională se aplică fructuos în latura economică, prezicăm aplicarea acestei „idei“ în viața noastră economică. Căci numai în numele ideii naționale, se poate duce lupta economică față de Jidani, ce-au acaparat viața comercială a orașelor integral și în mare parte și pe-a satelor.

Marin Dragnea.

lească avalanșa instinctului de conservare națională, însă au uitat, că apele mari ca și valurile repezi ale instinctului unui neam, nu pot fi stăvilite și astfel în ziua de 25 Mai cu toate ingerințele și piedecile puse în cale sufletul național s'a manifestat, trimițând în Parlamentul Țării zece deputați, reprezentanți ai Ligii Apărării Naționale Creștine, în care și-a pus toată încrederea, că va putea să scoată la limanul mântuirii barca neamului, amenințată de valurile lacome și furioase ale străinilor.

„Vom lupta să pregătim viitorul, pentru că, prezentul, parlamentar cel puțin este excesiv de înristător, pentru aceia cari sunt sentimentali. Eu vă declar, că nu sunt sentimentalist și voi lupta ca să schimb această stare de lucruri.“ Este un fragment din declarația de război, rostită în ședința Camerei deputaților din 27 Iunie a. c. de către președintele Ligii Apărării Naționale Creștine, vajnicul și credinciosul luptător pentru aspirațiunile naționale dl A. C. Cuza.

Ofensiva a început! Este ofensiva instinctului național! Este ofensiva de rezultatul căreia atârnă isbânda sau catastrofa unui neam! Este ofensiva pentru pregătirea unui viitor de progres și fericire neamului românesc pe pământul unde au sângerat și stăruit strămoșii!

Să luăm aminte!

I. N. Palade.
student în drept.

Suntem în război . . .

Adevăratul și groaznicul război se duce pe tărâmul economic-cultural și, desigur, mult mai puțin pe calea armată. Războaiele militare, în totdeauna, au folosit mai mult popoarele ce nu s'au involburat în acele războaie și mai ales, a folosit jidanilor, cari știu să rămână cât mai înafară de frontul războiului militar. Chiar ei provoacă aceste războaie, pentru ca să tragă toate foloasele ce le pot avea mai greu și mai încet în timp de pace. Se folosesc pentru acest scop, de multiplele lor asociațiuni — cunoscute și mai ales acele necunoscute pe de-a întregul — din care, bine-înțeles, nu lipsesc „cozile de topor“ egalând pe „fărăniști“ — *exercitându-se astfel, opera de stăpânire a jidanilor și în țara românească ca și în restul lumii . . .*

În războiul ce trebuie să ducem pentru apărarea vieții naționale românești, noi românii, nu cunoaștem azi un alt dușman mai mare și mai puternic de cât „Jidanul“, care — la început milogindu-se, fără impunerea „*ligei națiunilor*“ dar prin slăbiciunea, neprevederea și venalitatea noastră a fost tolerat, să se desvolte, ca nicăeri în altă țară și mai apoi, cu concursul „*ligei națiunilor!*?“ a ajuns să reprezinte a șaptea parte din populația totală a țării românești — *acum ne stăpânește ca pe niște robi fără conștiință.*

Sub egida „*ligei națiunilor*“ jidanii din țara românească alcătuiesc un „*Stat în Stat*“: interzicând aici îndreptățirea unei vieți românești; calificând de „antisemitism“ ori-ce manifestare a ființei etnice românești; *arogând pentru jidani dreptul de a duce și impune, pentru toți, o viață jidănească în țara românească; mai pretind că sunt și patrioți români* — *când ne declară război . . . pe pământul țării noastre, îmbelșugat cu stropi de sânge. ce nici-odată n'a fost jidovesc!* . . .

Dacă se mai îndoieste cine-va de veracitatea acestei ne-mai-pomenite îndrăzneli jidovești — pe acela — îl rog, să bine-voiască a'și procura ziarul „**Renașterea Noastră**“ *organ național evreesc*, ce apare în București, Str. Șelari 7 etaj — cu data de Sâmbătă, 17 Iulie 1926, având Nr. 131—132, în care, sub titlul „**Ne disprefuesc**“, va citi cele-ce urmează :

„De când există Parlament român, nu s'au rostit cuvinte atât de dis-

„prețuitoare față de evrei, ca acele „ale d-lui ministru Goga, în discursul ce l-a ținut cu prilejul validărilor“.

„Guvernul Averescu din 1920 se arătase în chestiunile evreiești ceva „mai tolerant, adică ceva mai puțin periculos decât . . . liberalii. O bună parte din evrei — și mai cu seamă dintre basarabeni — ținând în samă acest trecut, și-au dat votul generalului“.

„Dar abia s'a deschis Parlamentul și dragostea aveiescanilor pentru populația evrească — o dragoste plină de atenții și grațiozități — a și început să se arate.“

„Simpatia sgomotoasă a majoritarilor pentru ori-ce cuvânt de batjocorire, aruncat evreilor, *propunerea candidaturii d-lui Wurmbrandt la preșidenția Camerei*, frecventa întrebuintare a epitetului injurios (!) „jidani“ și acum în urmă izbucnirile ne mai auzite ale ministrului Goga, au creat în Parlament o atmosferă cu adevărat hakenkeuzistă. Avem ședințe parlamentare, care nu se deosebesc, cu nimic de întrunirile antisemite din suburbii. *In această atmosferă trebuie să vorbească reprezentanții izolați ai evreimii*“ (la Palestina! . . . ați fi mai compacti).

„Și când te gândești că astăzi încă mai răsună în ulița evrească îndemnul „*patriotic*“ al înregimentării noastre în partidele politice române“ (dar cine v'a pofțit!?)

„Umilințele la care e expusă astăzi întreaga populație evrească a țării sunt o învățătură pentru naștrii atâți de numeroși în rândurile noastre, cari își închipue că antisemitismul va dispărea odată cu năvala noastră în partidele românești“ (iată cum jidanii își strâng rândurile! . . .)

„Se va vedea poate cel puțin acum la ce folosește fuga noastră rușinoasă de ori-ce manifestare națională proprie.“ (iată-l pe jidan și erou hotărât pentru război! . . .)

„*Partidul național-evreesc prin existența lui în Parlament n'ar putea desigur împedea furia și ura adversarilor firești ai evreimei*“ (Dacă n'ar fi fost lăcomia de argint a lui Vodă Mihalache Sturza — acum nu ne-ați fi spurcat locul și nu ne-ați fi asurzit cu chemările într'ajutor, ce îndreptați către coreligionarii și mercenarii noștri! . . . N. Tr.)

„— Dar desunirea noastră și linișgșirea celor tari provoacă în su-

„fletul deputaților majoritari un sentiment mai ucigător ca ori-ce măr-turisire de dușmănie, provoacă disprețul.“ — *(iată cum se mărturisește dușmănia și cum pe față, ne-a declarat război înăuntrul țării noastre! . . .)*

„Parlamentul și opinia publică a țării, ne urăse cu desgustul pe care-l ai față de sclav.“

„În bună parte ne merităm soarta!“ (adică : s'ar fi putut alt-fel!?)

„*Monitorul*“ ne va aduce în curând în extenso cuvântarea d-lui „Goga.“

„Din cantitatea de batjocură ce ne-a fost aruncată în obraz prin mijlocirea acestui faimos discurs, vom deduce cât de mare ne-a fost vina în ultimele alegeri parlamentare“ (nu vă fie teamă — de aici încolo se vor face alegerile fără voi!?)

„Și poate vom trage cel puțin acum o bună învățătură pentru viitor“ (R.)

Desigur, răposatul Al. V. Beldiman, în loc să fi ridicat o tribună jidănească, în această chestiune și-ar fi putut zice al său „*Să te ferești Române de cui străin în casă!*“

Tot în sus-citatul ziar jidănesc, sub titlul „*Cuvântul reprezentanților evreimii la discuția mesagiului*“ se citește : Discursul Marelui Rabin al Basarabiei, dl Senator L. Tzirelsohn (o vulpe jidănească), care relevă valul de antisemitism, *ce în ultima vreme* (pe când obrăznicia jidanilor a crescut) „a cuprins întreaga Românie — făcându-se a nu înțelege „*că aceasta este numai începutul de reacțiune a orbeșilor de până eri*“ — mai îndrăznește să ceară înfrângerea manifestărilor românești, în țara românească — promițând să ne înlesnească promovarea unei bune considerațiuni (bine înțeles pe baza abdicării noastre etnice) în fața civilizației jidănești . . .

Se mai citește : și discursul dlui deputat Mayer Ebner, care, ori-cât de doctor ar fi, cu toată supărarea dsale, tot „jidani“ rămâne — prevestind renașterea poporului lui „Juda“ — dușmanul de moarte a întregii creștinătăți! . . .

Dacă „*liga națiunilor*“ n'ar vrea, sau n'ar putea să ne ajute, și pe noi-românii, în expulzarea „*otrăvii sociale*“, care se numește „jidani“ și care ne-a copleșit până aproape de sufocare, cum nici o altă nație, pe lume, nu este — atunci — de la sine este înțeles : dreptul și da-

torie ori-cărui guvern român și, mai cu samă, a celui actual, este: că, fără prea multă întârziere, să ia măsurile necesitate de punerea în aplicare a Art. 7, a Art. 25 — și Art. 36 din programul Ligii Apărării Naționale Creștine, care pe scurt, glăsuște „Afară Jidanii!...” Totodată, trebuesc luate cele mai severe măsuri ca poporul românesc, pe lângă munca ce obișnuit de pune, să facă și economii, obligându-l la prevederi fortate, împedcând graba ce pune în risipirea muncii pe băutura și nimicurile prin care „jidanii” ademenesc pe românii nepricepători, ce se lasă jefuiți de munca lor. . . .

Dacă, fie-care dintre români, s'ar obliga să respecte, în total, cuvântul de ordine „nu dați nimic și mai ales nu primiți nimic de la jidani” se va vedea cum numai după 16—20 săptămâni „intreaga jidanimie — neamul de ploșniți

și păduchi” ne va părăsi fără să fim siliți a' l violența. . . . Urmând, apoi, ca această jidănărimă să se susțină prin forțe proprii în Palestina sau în Chersonul conferit lor de curând — de unde s'ar putea, când-va, să ne declare și războiul ingrădit de dreptul ginților. . . . *Liberi sunt să-i suporte în țara lor, pe comptul lor, ori-care din aceie obișnuiesc a se afixa ca apărători ai umanității și civilizației! . . . S'o facă aceasta pe comptul lor și atunci vor fi înțelese suferințele românești! . . .*

Poporul românesc, în nici un caz, nu poate primi războiul, ce fățis, acum îi se declară, de către jidani, pe pământul țării românești — atunci — reușita românilor s'ar trâmbița ca „progromul contra jidanilor! . . .”

Mane. Tekel. Fares! . . .

Ismail în 20 Iulie 1926.

Ing. V. I. Gheorghin.

Crezul nostru politic

Dacă în viitor să vor răsfoii paginile acestei tipărituri periodice, documente politice a mișcării naționale creștine, spre a destăinui voința politică română a acestor vremuri, nu să va putea trece cu vederea peste cuvintele lapidare ale D-lui Valeriu Pop, cari exprimă hotărât și sărbătoresc crezul politic al-poporului român, prin a cărui jertfe s'a înfăptuit România-Mare.

„Națiunea românească nu vrea să știe de pacturi și compromisiuri cu minoritățile etnice, națiunea vrea luptă pentru asigurarea întâietății Românului în propria sa țară, Românii vreau o politică de intransigență națională¹⁾”.

Dela unire încoace; înfăptuită la Alba-Iulia în 1 Decembrie 1918, nu trece zi, ca minoritățile etnice con-

locuitoare, să nu ne molesteze cu plângerile lor, parcă n'avem altceva de lucru!

Hotărârile dela Alba-Iulia au garantat, e adevărat, dezvoltarea liberă a cetățenilor de limbă străină în hotarele noastre. Dar nici decum nu s'a permis sau se va permite un amestec din partea străinilor în afacerile noastre de Stat.

Legături prietenești cu statele învecinate au existat de veacuri încoace, analog și legături înlăuntrul țării cu oaspeții României. Dar aceste legături s'au interpretat pe baza buneii înțelegeri având un caracter pur economic-comercial. Inșă nici odată n'a existat, între România și o gloată etnică străină vre-o pretenție sufletească. Așa fel nici în România minoritățile etnice nu vor putea alcătui un Stat în Statul nostru.

Sibiu, la 15 Iulie 1926.

Victor P. Barcianu,

licențiat în litere și științe.

Aceasta e adevărata părere ?

Sub acest titlu organul oficios al episcopului luteran din Sibiu glosează prelegerea dlui Ștefan Meteș ținută în sala prefecturii Sibiu în 7 Martie a. c.

Prelegerea dlui Ștefan Meteș pentru noi Românii transilvăneni a venit pe așteptate, și a fost primită cu nerăbdare ca un răspuns bine venit

la un șir de învinovățiri nejustificate și lipsite de orice temei istoric sau științific, căci după o desbatere a chestiei minoritare în parlament și senat da ani de zile, opinia publică românească încă n'a răspuns cum se cuvine, și totuși trebuia să răspundă odată verde fățis.

Minoritarii însă, îndeosebi săsimea noastră, pe semne, nu s'a așteptat

la un atac așa de vehement din partea noastră.

Dar îngâmfarea minoritară, trufia imperialistă, de ani de zile lăudându-se cu înalta ei avere culturală, cu misiunea ei culturală față de noi, horcăind și moțâind ca porcul sătul, să deșteaptă.

Dar ce gurăcască ni-se înfățișează ? După beția de cuvinte, după treerarea de vorbe goale, iată apa munților noștri nu le prea place.

Patrioți însufleții ai unui stat corupt și șubred de alaltă-eri, dușmanii noștri de moarte, primiți de guvernul român cu o ignoranță completă, aparținătorii culturii populare românești, învățăceii se rescoală față de măestru ! Se poate văzând că guvernul român e surd față de petițiile lor văzând că parlamentul minoritar în Geneva primește doleanțele lor cu ușile închise, văzând conducătorii minoritari că nu pot sta în fața legătorilor proprii, bătuți și nimiciți pe toate liniile, încep a se deștepta din somnul lor de beție.

Aceasta e adevărata părere ?

Da, e răspunsul nostru categoric și energetic.

A auzi adevărul, nu este pe gustul fie-căruia.

Dl Ștefan Meteș a dovedit, că mult lăudata cultură săsească e împrumutată în partea cea mai mare de la Români. Dsa a dovedit, că organizația comunală săsească e împrumutată în partea cea mai mare de la Români. Dsa a dovedit, că organizația comunală săsească la sat și la oraș e împrumutată de la Români, căci unde ar fi găsită ei, în patria lor renană, pe acelea vremuri, astfel de instituții ? Semnele și armele culturale ale sașilor sunt împrumutate dela Români, cum sunt porcul, casa, economia națională, agricultura, meseria națională, ce se dovedește și prin faptul, că idiomul săsesc împrumutată termenii respectivi din limba română.

Dl Nicolae Iorga a dovedit la alt loc, că săcuimea, venind în țară în al XIII-lea secol, a dat de o puternică și înaltă cultură românească, pe care a asimilat-o complet.

Magna Carta a sașilor, datată din al XIII-lea secol, apreciază elementul german în mod clar și respectat ca oaspeți (*hospites*) ai acestui pământ. *Unus sit populus*, unul să fie poporul admoniază cronicarul descendentii, adevă, trăiți în pace și bună înțelegere. Dar nici decum n'a vrut cronicarul a da acestor cuvinte un înțeles politic așa fel, ca elementul german să ne supravegheze sau

¹⁾ Vezi „Infrățirea Românească”, Cluj, II, nrul 16 din 15 Iunie 1926.

să ne sfătuiască sau să ne judece după placul lor. Ci noi, zidul puternic al ortodoxismului la porțile răsăritului, avem dreptul de a cârmui și controla minoritarii, un drept obținut prin prioritatea noastră istorică și prin supremația noastră politică în Balcani.

Acest fapt istoric îl pot dovedi arheologicește. Clădiri mai vechi de cât din evul mediu a minoritarilor nu se găsesc în Transilvania. Doar nu va susține săsimea sau săcuimea că noi, Românii am ocupat casele lor? Dar și clădirile bisericesti datează deabia din al XIII-lea secol, când mișcarea gotică, de origine răsăriteană, pe timpul cruciatelor a ajuns în Europa mai întâi în Franța, de unde s'a răspândit pretutindeni unde locuiau credincioși catolici. Adecă, și arhitectura bisericească a minoritarilor, nu numai că noi Ro-

mânii n'am acceptat-o, dar trebuie împărțită între luterani și catolici.

Clădiri și mai vechi pe acest pământ, adecă înainte secolului al XIII-lea, aparțin culturai dacă-românești, și câte clădiri sau material de clădit n'a trecut întâmplător în mâinile minoritarilor!

Cu toate că noi de secole încoace găzduim minoritarii în hotarele noastre, așa fel, ca ei se pot lăuda cu instituii culturale proprii, înființate în umbra zidurilor noastre, cu toate că țaranul român de secolii încoace pune pânea cea de toate zilele pe masa oaspeților, înjurăturile ofensatoare la-adresa noastră, cum voi arăta la alt loc, nu încetează.

Ofensiva dlui Ștefan Meteș trebuie deci urmată și primită pretutindeni cu vii aplauze.

Victor P. Barcianu.

Un pericol național: pocăitismul

Deși par — toate — paradoxal totuși afirmațiunea noastră corespunde realității.

Adventismul sau pocăitismul cum i-se zice în înțeles vulgar (și mai ademenitor) constituie pentru noi ca națiune abia încheată și fragedă un adevărat pericol distrugător, cu sorți de preponderanță.

Ravagiile lui cresc zilnic sub ochii noștri și totuși nimeni din cei în drept nu se gândesc — cel puțin — să ia măsuri de opresiune.

Sate întregi, năpădite de agenți subversivi, ascunși sub falșa haină de apostol, își părăsesc credința strămoșiască, cu toată frumusețea și splendoarea ei de misticism curat, și trec în tabăra adeversă.

Și odată cu aceasta toate obiceiurile noastre tradiționale, sunt uitate, lăpădate ca niște haine vechi.

Tot ceea ce vremea mașteră ne-a păstrat nepătat, tot ceea ce dă vieții noastre un colorit național mai pronunțat și o structură curat românească, disprețuit, ba chiar hulit.

Adventismul se consideră pe sine descătușat de sub lanțurile obligațiilor sociale.

De aici o ermetică izolare față de viața națională, de desfășurările și imperatiile ei, adică cu alte cuvinte o completă și nejustificată desertare din lupta pentru progres.

Bazat fiind pe anumite prejudecăți religioase smulse mai mult cu sila din caierul încălțit Scripturii el tinde să formeze în afară de noi o societate nouă independentă de orice necesități pământesti; o socie-

tate constrânsă, încheată în legile de fer ale unei credințe de un sentimentalism și iobăgism religios aproape exagerat, care încalcă cu dispreț impulsurile atavice și naturale ce isvoresc din legăturile cu viața propriu zisă.

Am putea zice: un fei de bolșevism religios, o mare și ciudată comunitate spirituală, unde sufletele se răstignesc benevol pe crucea resemnării, așteptând într'o pasivitate îmbătată cu nădejdi promițătoare, mântuirea și răsplata.

Și întru curios: cei mai vajnici aderenți ai acestei secte sunt acei cari înainte au dus o mai destrăbălată viață.

Adventismul este deci rezultanta lacomiei sufletelor de o viață mai pură, mai liniștită.

O sete oarbă pentru răcorirea și adăparea lor dintr'un isvor nepătat, singurul existent: religia.

Dar tocmai această nesățioasă sete a adus vădita exagerare.

Religia nu trebuia considerată în afară de viață. Din contră: ea e nucleul vieții e viața însăși, nu în limite restrânse, ci în largi și generale linii care-i cuprind în ele tot sensul.

A face din religie o parte aparte spre a străbate viața e o crimă inadmisibilă cu repercursiuni dezastruoase.

Cât pt. noi, din punct de vedere național, religia ne-a fost scutul etern de pază, ne-a fost acel prețios instinct de conservare integrală, cea nobilă și neînțeleasă pulsivitate con-

tinuă și evolutivă, creatoare de energii. Cu ea am trăit. Ea ne-a fost scopul și viața pe pământ. Din sânul ei au înflorit toate acele manifestări exterioare, de un misticism sălbatic și simplu, sintetizate în toate obiceiurile noastre de structură pur românească.

Pentruce acum disprețul contra lor când ele nu sunt altceva decât flori răsărite pe ramurile religiei-vieții noastre de popor credincios.

Desigur: viața de astăzi așa cum o vedem noi, lasă mult de dorit.

Lumea s'a înrăit. Bisericile s'au uitat. Numele Domnului e la mulți numai un pom uscat în mijlocul pustiului sufletesc etc.

Dar toate acestea sunt urmările războiului, urmări pe care în nici un caz adventismul nu le poate revendica, așa după cum bolșevismul (fratele său în materie politică) n'a putut vindeca rănilor societăților umane, tocmai fiindcă a exclus din mijloace religia.

Pentru remoralizarea vieții publice trebuiesc căutate alte căi care să ducă la împăciuirea dorită.

Pe lângă acestea adventismul tinde să distrugă o întreagă clasă națională, al cărei rol în cultura românească e de o preponderanță cunoscută tuturor — anume preoțimea.

Orice caz și oricât de dureros ar fi acest adevăr, el trebuie arătat.

Preoții au fost totdeauna purtătorii făcliiilor naționale, au fost stegarii luptei noastre contra cutropitorilor, au fost floarea intelectualității noastre la sate, semănătorii a căror cuvinte simbolice au ținut trează în sufletul mulțimii conștiința și demnitatea națională. Dacă astăzi materialismul feroce obligă pe păstorii noștri sufletești la practicarea multor mijloace oarecum necorespunzătoare prestigiului preoțesc, nu sunt de vină Dlor ci vitregia vremurilor în care trăim.

A distruge clasa preoțească numai pentru că unii preoți nu stau la înălțimea chemării lor înseamnă să ne distrugem pe noi înșine,

Iată marele pericol ce ni-l aduce adventismul.

Destrămarea vieții noastre patriarhale și distrugerea preoțimei sunt efecte ale acestuia.

Numai dușmanii noștri se pot bucura de progresul uimitor ce-l ia la noi adventismul; și acei dușmani — ca întotdeauna — sunt tot Jidani cari văd în adventism o unealtă sigură de distrugere lentă și neobservată a popoarelor creștine.

Dar despre acestea — altă dală.

Preoțimea ori cât de nepăsătoare ar fi și oricât de stăpânită de patimi politice, să ia aminte, soarta ei este în joc în primul rând! Faceți din biserica lui Isus, biserică vie și vii veți rămânea și voi și poporul românesc!

George Popovici,
învățător
Oarta de sus — Sălaj.

O atitudine românească

La începutul lunii Iunie a. c. un perciunat care se întitulează rabin s'a afișat în biroul dlui Dr. Titu Ionescu directorul general al Asistenței Sociale solicitându-i aprobarea unei chete în întreaga țară, în favoarea unei școale jidovești din Ardeal.

Cu toate că jidanul din chestiune (nu i-am putut reținea numele) posedă o recomandatie a dlui Păclisceanu directorul general al Cultelor d. Dr. T. Ionescu după ce i-a arătat că vre-o 600 chete îngăduite românilor au realizat cca 15 milioane Lei cari s'au cheltuit în țară jidanii cu 55 chete au adunat 47 milioane Lei pe cari aproape în întregime i-au expediat la Londra, — așa se specueiază Leul de jidani, — i-a refuzat categoric cererea.

Văzând însă insistența jidanului și, — credem că, — pentru a nu da loc la conflicte între guvern și reprezentantul perciunaților, d. Dr. T. I. a supus cererea dlui ministru Ioan Lupaș care a pus rezoluția că se aproabă timp de 30 de zile o chetă în județul Maramureș.

Merită să adaugăm la această că rabinul din chestiune când a văzut rezoluția și-a arătat imediat nemulțumirea precizând că dela jidanii din Maramureș nu va putea aduna nici un ban.

Adresăm din acest prilej dlui dir. gen. Dr. Titu Ionescu felicitările noastre pentru atitudinea d-sale creștinească și românească. Mai credem necesar să adagăm că din momentul ce s'a dovedit că jidanii trec banii peste graniță, bani adunați din chetele făcute desigur nu cu acest scop, se impune sistarea acordării de chete și controlarea gestiunii acelor cari au abuzat de legile noastre.

Ar mai fi de dorit să se dispună publicarea în jurnale a rezultatului hetelor cât și destinația ce se dă sumelor.

Delabreaza.

Jidanii sub regim de favoare

O informațiune a „Universului“ din Hunedoara ne desvâlnie revolta comercianților creștini de acolo împotriva organelor administrative chemate să controleze aplicarea legii repansului duminical, întrucât acest control se săvârșește numai asupra creștinilor, jidanii fiind scoși de sub prevederile acestei legi. Se spune textual în numărul din 23 Iulie al acestui ziar că: „Dacă măsura aceasta este foarte bine venită, lasă în schimb o revoltă legitimă în rândurile unora, căci pe când acest control se exercită numai asupra comercianților creștini, nu tot așa se întâmplă și evreilor. Aceștia — probabil — se bucură de un regim

de favoare, așa că ori, de câte ori se atrage atenția organelor de control asupra modului scandalos cum înțeleg unii să respecte litera scrisă a legii, cazurile rămân nedreptățite. Sunt localuri unde veșnic Duminica intrările și eșirile se țin lanț și de unde consumatorii es turmentați de băutura în timp ce la biserici se ține serviciul divin.“

Că neamul lui Izrael trăiește la noi sub un regim de favoare, o știam de mult, se vede la tot pasul. Nădăjduim însă că acești funcționari vor fi cândva luați de urechi și obligați să aplire legea deopotrivă față de toți locuitorii țării. Cel puțin atât!

Revenim asupra câtorva constatări din județul Someș

— In atențiunea dlui ministru Ioan Lupaș —

În năzuința noastră de a contribui într'o măsură oare care la ameliorarea situației țaranilor din județul Someș, în două numere consecutive am arătat o parte din nenorocirile abătute asupra populației și ne-am exprimat dorința ca cei în drept să ia măsuri de îndreptare. Socotim că datoria oricărui guvern care se intitulează „al țării“ este să intervină cu mijloacele care-i stau la îndemână acolo unde se semnalează un neajuns și că nu-i este permis din prejudeții a-și crea mijloace de guvernare. (Subliniem aceasta pentru că cel vizați să o aibă în vedere.)

Trecând la partea care ne preocupă în momentul de față, vom repeta aceia ce atâtea ori am spus, că: populația românească a județului Someș — care în momentele grele pentru neamul nostru s'a afirmat prin faptele ei ca un stăvilor hotărât în contra aspirațiilor puterii dominante și îngrădindu-se între strănteale-i puteri, lipsindu-se timp cu timp de cele mai elementare mijloace — a ajuns în momentul unirii să fie într'o situație îngrijorătoare. Stăpânirea de tristă amintire, în lipsa unui mijloc de constrângere potrivit, a găsit cu cale să arândeze populația românească a acestui județ slujilor Talmudului. Într'adevăr, jidanii perciunați din Maramureș și acei soiși din Galiția și-au stabilit aci cartierul pentru că în unire cu slajbasi Statului de atunci să distrugă elementul românesc renitent poruncilor de maghiarizare cari se dădeau

dela Budapesta.

Cum era și de așteptat cahalelor nu le-a reușit să schimbe nimic din aspirațiile românilor, în schimb le-a reușit să sărăcească populația într'un mod îngrozitor. Regiunea însăși săracă, — asemănătoare aceleia locuită de Moți — a ajutat mult acest lucru. Prin cărciumile înființate în pragurile bisericilor și a școlilor, jidanii au stors în mod sistematic veniturile, — de altfel reduse, — ale populației. Alcoolismul în acest județ luând proporții nebănuite a înlesnit, — odată cu înmulțirea perciunaților, — lățirea boalelor venere și în special a sifilisului.

Astăzi, acei cari cunosc referințele locale și sunt în curent cu publicațiile privitoare la județul Someș, nu se vor arăta surprinși când spunem că populația acelu județ a încăput pe mâna morții.

Statistica județului dovedește descreșterea populației, iar o comisie de medici a stabilit tot acolo cel mai mare procent de sifilitici, comparând procentul cu restul județelor din Ardeal.

Așa stând lucrurile persistența noastră de a arăta mereu această nenorocită stare este pe deplin motivată. Nu încapă nici o îndoială că se impun urgențe și orice amânare grăbește desnodământul fatal.

Rugăm deci pe D. ministru Ioan Lupaș să intervină pe lângă colegul D-sale de resort și să obțină desființarea crășmelor din pragurile bisericilor și a școlilor (comunele Ne-

grilești, Breaza, Poieni, Agrieș, Suciș, ș. a.) și să dispună în locul acestora înființarea de ambulatoare ne-

cesare pentru tratamentul celor bolnavi.

At. Motogna.

Creștinii din Cârlibaba în mare primejdie

Am scris de mai multe ori despre comuna Cârlibaba, arătând cum muncitorii creștini sunt căzuți pradă jidanilor și jidoviților, toate intervențiile pe calea publicității cât și la autoritățile centrale au răsunat în pustiu.

Strigătul de durere al creștinilor mă face să mai atrag încă odată atenția autorităților, doar cel puțin de data aceasta nu vor rămânea nepăsătoare.

Cârlibaba este un centru de exploatare de păduri din averea fondului bisericesc ort. rom. al Bucovinei. Atât neguțătorii, cât și antreprenorii sunt jidani, și cum creștinii din această comună sunt sărmani și trăiesc numai din agonosita cu palmele (munca la pădure), ei sunt supuși complet acestor ticăloși. In această comună sunt 30 prăvălii dintre cari numai 3 creștinești și acelea pe cale de faliment, fiindcă *jidanii nu fac plățile în bani ci cu bonuri scrise în jidovește* cu care sunt obligați să cumpere marfă mai scumpă și mai rea în prăvăliile jidovești.

Neguțătorii principali suot *frații Ellenbogen* cari înainte de războiu erau chelneri, tăietori de lemne sau cerșitori pe la ușile creștinilor iar azi, multimilionari și dictatorii acestei comune, înșală muncitorimea cât și statul, iar autoritățile amefite „nu văd și nu aud nimic“.

Nu trec cu vederea să spun că *în fruntea administrației comunale se găsește Maier Ellenbogen așa că dacă cineva are nevoie Sâmbătă de ștampilă și semnătură nu i-se poate da fiind . . . șabăs.* (Am ajuns în legea veche!).

Când ar face dl Ministru al munii o vizită la muncitorii din Cârlibaba și ar vedea în ce sclăvie i-au adus jidanii, ar trebui să'l doară i-nima oricât de nepăsător ar fi.

Creștinii muncitori n'au putut ridica glasul lor de durere să-i audă Bucureștii, fiindcă n'au avut prin cine, până când am venit eu în această comună. Văzându-i că sunt în primejdie i-am organizat în diferite soc. culturale și în L. A. N. C. pentru a-i putea salva. Jidanii. cât ce m'au simțit au alarmat toată ceata jidoviților, *reușind se mă mute în timp de 6 luni de 4 ori (ei mă mutau, eu mă remutam)*, aceasta numai ca să scape de mine să nu pot

lumina poporul, dar totuși în alegerile parlamentare aproape toți au votat cu Liga în care și-au pus toată nădejdea.

Ce s'a întâmplat după alegeri? Jidanii observând că creștinii au votat cu Liga, au început să-i persecute, să-i mute, ba să-i dea afară din lucru, și dacă lucrătorii întrebau pentru ce această prigoană, jidanii le răspundeau: pentru că ați votat cu Cuziștii, ați ascultat pe Florescu; *duceți-vă la Cuza să vă primească în lucru! Așa că lucrătorii au părăsit comuna plecând în alte părți în țară pentru a-și câștiga pâinea de toate zilele.*

Jidanii în luptă contra creștinilor și-au format o gardă (de goimi) compusă din oameni marcanți și a-nume: Preotul Andrici Vasile, secrete. Nicoda Vasile, inv. Ast. Roberts Bruno Czemenischi, Perhineac Alois și Vitol Ludwig șeful postului de Jandarmi despre care am scris de mult că nutrește sentimente antinaționale și anticreștine și are la activul său mai multe abuzuri și excocherii în dauna creștinilor, ca: arestări ilegale, prigonirea membrilor din ligă, constrângere și luare de mită, furturi descoperite și tănuite, amenințare cu moartea creștinii cari l'au denunțat autorităților etc. — Pentru multele abuzuri este dat în judecata Tribunalului din

Câmpulung, Dosar Nr. 177—26 și 196—926, cât și la Curtea de Apel Cernăuți pentru arestarea ilegală a mea, procesul se judecă la 28 Sept. a. c.

Acest jandarm nevrednic de postul ce-l ocupă, este cu totul vândut jidanilor prin faptul că nu vede cum Jidanii calcă legea țării, cum speculează muncitorimea, și cum păgubesc statul prin neplătirea impozitului cuvenit.

Tot acest jandarm interzice creștinilor să cumpere din prăvăliile creștinești, impunându-le să cumpere numai dela jidani.

Acest jandarm este o groază pe capul creștinilor mai ales a celor ce sunt membrii în L. A. N. C. Mulți creștini sunt siliți a-și părăsi gospodăriile nemai putând suferi atâta pi-goană.

Acest jandarm mai are și patima beției și când e turmentat de băutură, merge ca un balaur pe stradă amenințând și maltratând pe creștini.

Toate denunțurile făcute la autoritățile superioare contra acestui jandarm au rămas fără efect, deși au fost dovezi juste.

Puterea jidanilor e mare, l'a scos dela toate, dar oare până când vor permite ca acest jandarm împreună cu jidanii parazitari să-și bată joc în mod barbar de poporul creștin nevinovat?

Așteptăm să vedem răspunsul dlui Ministru de Interne și al dlui Ministru al Muncii.

Serghie Florescu.

Asistența socială la Cluj

Un așezământ de asistență model: spitalul de femei

Pe una dintre cele mai frumoase străzi ale Clujului, pe calea Victoriei, se află un așezământ de asistență, care poate oricând rivaliza cu similarele sale din occident: *spitalul de femei.*

Această instituție de binefacere socială, se află sub conducerea dlui *Dr. Dominic Stanca*, cunoscut opiniei publice din Ardeal, ca publicist.

Spitalul de femei este împărțit în mai multe secțiuni: secția dermatovenerică, sub ocârmuirea directorului instituției *Dr. Dominic Stanca*; secția ginecologico-obstetricală, sub conducerea dlui *Dr. Constantin Stanca*, medic primar al spitalului și docent al facultății de medicină din București; secția nas, gât și urechi sub oblăduirea dlui *Dr. Popoliță*; ambu-

latoriul policlinic sub conducerea *dlui Carol Weber* etc. . . . Pe lângă medicii amintiți, tot la acest spital mai funcționează și alți practiciani: *Dr. Popa Radu Olimpiu*, Dna *Dr. Bido Mărgineanu*, *Dr. A. Lőrinczy* *Dr. Marin Fodor*.

Spitalul dă azil femeilor bolnave din jurul Clujului, care caută restabilirea sănătății lor. — Inșă la ambulanță se cercetează și bărbați.

Medicii acestui spital, în frunte cu *Dr. Dominic Stanca*, după unire au întreprins o campanie salvatoare în jurul Clujului, pentru combaterea boalelor venerice și a alcoolismului prin satele noastre întunecate. — Și și-au pus în valoare cunoștințele lor de specialiști, pentru scoaterea din impas a Moșilor, de pe lângă

Gilău, cari sunt în mod nimicitor bântuiți de sifilis și alcoolism.

În câmpul teoriei pure, la spitalul de femei din Cluj, se lucrează asiduă, pentru promovarea mersului ascendent al științei medicale.

În fiecare Vineri seara au loc la acest spital — în cursul anului școlar — obișnuitele „ședințe interne”. Cu prilejul acestor ședințe, dl docent Dr. Constantin Stanca, își ține cursul său de docență asupra dificililor probleme de ginecologie și obstetrică. Cursul dlui docent C. Stanca este predat într-o dialectică accesibilă oricui, de aceea este audiat și de public. Pe lângă acest fapt este dozat și de o înțelegere obiectivă a situațiilor ce ating problemele ginecologico-obstetricale.

Provocarea evreilor din Vișeu.

În „Gazeta Maramurășană” din 27 Iulie citim cele ce urmează. Le dăm publicității pentru a documenta încă odată că jidanii simțindu-se la adăpost în țara noastră îndrăznesc să ne atace fățiș.

Sub oblăduirea rușinoasă a administrației noastre slăbănoage și co-

Pe lângă cursul Dlui Dr. Const. Stanca, mai sunt invitați și alți medici din Cluj, cari fac cu ocazia ședințelor comunicări, de o importanță capitală pentru medicină.

În ce privește rezultatele practice, obținute la acest așezământ trebuie să menționăm faptul, că medicii spitalului de femei au ajuns cu perfecționarea metodelor de stingerea maldadiilor, până la executarea cu succes a injecțiilor intra-rachidiene contra tabesului.

Această activitate distinsă ce se depune la spitalul de femei din Cluj, ne îndreptățește, să considerăm acest spital, ca primul ce poate rivaliza cu similarele sale din occidentul Europei.

M. D.

ruptă chiar uncori, pierе chiar și legendara frică a jidanului.

Jidanii în masă sunt cea mai bestială ființă când li-se dă ocazie.

Cele câteva cazuri amintite de noi și mai ales cazul dela Telinești o dovedesc îndeajuns.

În legătură cu provocarea evreilor din Vișeu

Într'unul din articolele de pe prima pagină, un colaborator al nostru, ne povestește cum pentru a doua oară evreii, au provocat în mod ordinar și cu totul necavaleresc pe tinerii români ce purtau „svastica” (*). Gestul acestor evrei constituе o obrăznicie, care trece dincolo de comun și care poate avea urmări foarte grave.

Mai întâi de toate nu toți cei ce poartă svastică sunt antisemiți.

Svastica este un semn de bun „augur” aducătoare de noroc și în acest înțeles o purtau mulți la noi și înainte de a lua naștere, liga la noi.

Obiceiul acesta își are origina în depărtatul orient, origina tuturor cultelor umane.

Și atunci după socoteala vitejilor dela Vișeu, chiar un om cu totul

* N. R. Este vorba de cele ce i-s'au întâmplat Dlui maior inalt Cristopol pe care jidanii l'au provocat să ridice svastica de pe automobil cu care, trecea prin Vișeu. Un jidan se aruncă să ia svastica din pieptul uuui învățător. Jidanii adunați în grup răcneau ca niște sălbatici: Afară cu ei! Aici nu-i țara lor! Este a noastră, ei au venit peste noi. Afară cu ei! Să plece de unde au venit! Jandarmii chemați într'ajutor au refuzat să intervină.

în ofenziv din moment ce este purtător a svasticei riscă să i se spargă capul dacă îndrăznește a trece prin republica evrească a Vișaului.

Dar să zicem că toți purtătorii acestui semn, sunt înscrși în Liga Apărării Naționale de sub conducerea ilustrului profesor A. C. Cuza. Și în acest caz, nu poate fi privită svastica de cât ca semnul unui partid politic. În aceasta privință mi s'ar părea mai natural ca evreii să se supere pe averescani, al căror semn este steaua, așa de asemănătoare cu cele două triunghiuri suprapuse evreești. Dar să te superi și să reacționezi așa de barbar, contra unui semn al unui partid politic român în țara românească, mise pare cu totul lipsit de tact.

Ce ar trebui să facem noi atunci cu purtătorii celor două triunghiuri concentrice? Căci purtătorii acestui semn nu-s nici români, nu fac parte nici dintr'un partid politic românesc; ci unul ce formează „stat în stat” și care vădit lucrează contra intereselor românești, din moment ce trăesc la noi, și din bunurile și sudoarea noastră, iar sufletul lor ca și punga lor merg departe, spre patria lui Solomon.

Judecând acestea cu drept cuvânt,

că ar fi îndreptățită o acțiune românească, centru purtătorilor acestui semn care până la un loc înseamnă o sfidare a suveranității române. — Și totuși nu s'a făcut.

Numai departe, cine se uită la ciasornicării vede sute de triunghiuri de acestea de aur pe lângă altele ce spânzură la gâtul sau de urechile ficelor izrailite. Dar s'a spart vr'odată vr'un geam său, s'a produs vr'o necuviință? nu.

În urma însă acelor petrecute la Vișeu mai putem noi sta cu mâinile în sân? — Nu!

Și după cât suntem informați se va produce o reacțiune foarte energetică.

În primul rând vor răsări svasticile pe piepturile tuturor adevăraților român.

Iar dacă și atunci înconștienții vor provoca să nu se mire lumea, dacă vor lua naștere evenimente la care nimeni nu se așteptă și de pe urma cărora nu vor suferi de altfel ca întotdeauna — numai provocătorii.

Vox populi, vox dei iar poporul și nici zeii nu aleg...

De aceia sfătuim pe reprezentanții evreimii locale și din județ, să recomande coreligionarilor lor, mai puțină vitejie și mai mult tact și chibzuială.

Populația evrească din Maramurăs, numără mulți oameni cum se cade. La aceștia apelăm pentru că cu cel dela Vișeu nu putem sta de vorbă de cât tot cu argumentele lor, numai că ale noastre pot fi la un moment dat mai tari. În orice caz gestul lor reclamă înființarea cât mai grabnică în Maramurăs a Ligii Apărării Naționale Creștine de sub conducerea dlui A. C. Cuza.

Acesta va fi cel dintâi semn a reacțiunii, deoarece cu liniștea de până acuma, existența Ligii nu ar fi fost pentru mulți justificată. Acum a venit timpul și este cu totul binevenită.

Gh. Vornicu
profesor.

Cercul Studentesc

Arboroasa din Cernăuți

Serbare comemorativă la Putna (Bucovina).

În anul 1871 un grup de studenți români din Viena, în frunte cu dl C. Negruzzi, actualul președinte al „Academiei Române”, Mihail Eminescu și alții au organizat o serbare

românească la mormântul lui Ștefan cel Mare din Mănăstirea Putna. În anul acesta se împlinesc 55 de ani dela această sărbare și 422 de ani dela moartea marelui Voevod Ștefan.

Cercul studențesc „Arboroasa“ din Cernăuți a luat inițiativa să comemoreze această serbare în ziua de 8 August a. c. cu care ocazie se va desvâli și bustul lui M. Eminescu, al cărui sentimente pentru „Dulcea Bucovină“, care marele poet n'are încă nici un monument, sunt cunoscute. Bustul e lucrat de sculptorii dnii Severin și Hahn din București. Pregătirile pentru serbare fiind în curs, avem tot dreptul să sperăm ca ea să ia dimensiunile unei manifestații obștești naționale.

Programa serbării :

Pe la oarele 12 a. m. sosirea și întâmpinarea oaspeților în gara Putna.

La ora 1 oficierea unui parastas în biserica Măeștirii pentru Ștefan Vodă și M. Eminescu. La oficierea acestui parasta răspunsurile vor fi date de corul mitropolitan din Cernăuți. După parastas urmează desvălirea bustului lui M. Eminescu în curtea mănăstirii. Cu ocazia aceasta se vor ține discursurile anunțate din

timp (la Cercul stud. „Arboroasa“). Se va servi apoi o masă comună pentru oficialități.

La orele 4 p. m. artiștii Teatrului Național din Cernăți, sub conducerea dlui Brădescu directorul scenei, vor juca piesa „Arcașii lui Ștefan Vodă“. Vor concerta 2 muzici militate.

Toate societățile culturale românești sunt invitate și rugate să participe cu steagurile lor și să auune cât de curând la adresa Cercului studențesc „Arboroasa“ din Cernăuți, strada Sf. Treimi 26 A, numărul participanților și să comunice totodată dacă și pentru câte persoane să se pregătească hrana necesară.

Pentru orice informațiuni publicul se va adresa în ziua serbării membrilor comitetului aranjator. Persoanele, cari vor sosi cu una sau două zile înaintea serbării, pot fi găzduite în Rădăuți, unde s'a îngrijit pentru încartiruire. Oaspeții vor beneficia de 50%_o reducere pe C. F. R. Biletul îl vor scoate întreg dela gara de unde pleacă și se va viza la Putna pentru a fi valabil la întoarcere.

V. Cojocariu
președinte.

Iliuț Tudor
secretar.

Arhitectura bisericească bizantină.

Deabea împăratului *Iustinian I.* (527—565) i-a succes de a clădi prima catedrală creștinească, care ca formă și stil, a avut menirea de a rămâne pildă pentru arhitectura creștinească în răsărit.

Arhitectul *Isidoros de Milet* după planul a lui *Antemios de Tralleis* a ridicat în anii 532—37 la *Bizanț* catedrala *S-ta Sofia* cu ajutorul alor zece mii de lucrători chetuind 36 de mii chlg. aur.

Forma de construcție folosită aici e boltitura de cupolă, înscrisă unui pătrat, în dimensiuni mari, nevăzute până acum. O latură a pătratului exterior are o lungime de 70 m. Patru pilaștri puternici poartă greutatea cupolei, care e lată de 33 m. și înaltă, dela pardoseală până la creștet, de 56 m. Impingerea enormă a cupolei neputând-o împiedeca cei 4 pilaștri, cari de altfel susțin încă cele 4 arcuri rotunde a pătratului fundamental, să face prin un sistem de cupole jumătate, cari sunt așezate în jurul apsidei și la intrare. Acest sistem de cupole jumătate e constructiv cel mai bun contrafort pentru împingerea cupolei, care acum e susținută de o cupolă ju-

mătate spre răsărit și apus, cari iarăș își găsesc sprijinul prin câte 2 cupole jumătate laterale mici. Clădirea se sfârșește la răsărit cu o mare apsidă, la intrare însă cu o boltitură de tonă, unde e așezat și nartexul, lat 10 m., lung 60 m., cu boltituri în cruce și picturi musivice. Navele laterale, de altfel boltituri în cruce, spre nord și sud sunt despărțite de nava principală prin cei 4 pilaștri, cari susțin cupola, și prin arcadele în două caturi, cari sunt așezate între pilaștri și cupolele mici jumătate. Câmpurile de asupra arcaadelor sunt întrerupte de 2 rânduri de ferestre, cari împreună cu cele 40 de ferestre așezate la baza cupolei, revarsă lumină în catedrală. În total sau folosit în catul de jos 40, în catul de sus 67 colonne. Chiar la intrare se deschide privitorului în lung și lat nava principală până la creștetul cupolei, spre apus și răsărit cupolele jumătate în aceleași dimensiuni, cari iarăș sunt întrerupte lateral de câte două cupole mici jumătate, la mijloc spre absidă și spre intrare de un arc rotund mare, astfel ca cupola principală pare că atârnă în liber.

Determinațiunea văzduhului fără sfârșit era voința artistică.

În Persia și anume în provincia *Chorasan*,¹⁾ sate întregi sunt așa fel clădite, că fiecare casă are numai o încăpere. Prin unica ușă - ferestri lipsesc, - întrii într'o încăpere pătrată cu cu ziduri de peatră, asupra cărora e așezată boltitura unei cupole, construită earăș din piatră și astfel, că cercul acestei cupole odihnește numai în 4 puncte pe grinzile acestor ziduri, așa că cupola atinge zidurile numai în punctele de înjumătățire. Între segmentul boltituri de cupolă și unghiul zidurilor rămâne un gol. Umplutura acestui gol să face prin punerea pietrei în straturi. Clinul obținut, ce servește pentru întărirea cupolei să numește pendantiv.

Acesta este principiul boltituri de cupolă, înscrisă unui pătrat, originar dlui Asia mică și necunoscut în apus. Dacă deosebim strict cele două principii arhitectonice de casă, casa de *Micena* și casa-cupolă de *Chorasan*, evoluția acestor două forme de clădire e lesne de înțeles.

Boltitura de cupolă, înscrisă unui pătrat, a rămas formă arhitectonică bisericească a creștinismului răsăritean. Deoarece gena boltituri de cupolă în literatura română e absolut necunoscută, predau aceasta explicare nouă științei românești cu un ceas mai de vreme²⁾.

Chiar arta islamică s'a folosit de aceasta formă arhitectonică. Constantinopolul de astăzi numără 700 de moșee, din cari moșeele *Baiazid* (1505), *Suleiman* (1556 și *Ahmed* (1609—14) sunt mai însemnate. Biserici creștine la Constantinopol sunt 170.

În *România* numărul catedralelor, mănăstirilor și bisericilor creștinești ajunge cifra de 10.000.

Catedralele în *Armenia* sunt cu un secol mai vechi ca *S-ta Sofia*, construite de piatră, și așa fel, ca nava pătrată e împinsă de 4 apside.

Bisericile în *Bulgaria*, în parte desgropate, sunt construite din cărămidă, și aparțin secolului al IX-lea.

Mănăstirile în *Iugoslavia*, clădiri de piatră, aparțin secolului al XIII-lea.

În *România* clădirea bizantină a pătruns prin mijlocirea muntelui sfânt *Athos*.³⁾

La *Ravena*, a cărui exarhat până la anul 728 aparținea Bizanțului,

¹⁾ Dr. Ernst Diez, *Arhitectura în Chorasan*, Munich, editura Georg Müller.

²⁾ Dr. Iosif Strzywsky, *Arta răsăriteană*, Lipsca 1916.

³⁾ H. Brockhaus, *Arta în mănăstirile muntelui sfânt Athos*, Lipsca 1891.

domnește încă forma basilicată. Bisericele San Apollinare in Classe și nuovo sunt dovada. Însă și forma centrală, gruparea unei clădiri în jurul punctului mijlociu a unui cerc, Baptisterul și San Vitale, din al VI-lea sec. o găsim aici. Deoarece aceasta formă arhitectonică — centrală — n'a contribuit la evoluția boltiturii de cupolă, trebuie tratată deosebit.

Spre nord de Tașken în ștepa kirghisilor să folosește cortul rotund de păslă sau iuta, ca locuință primitivă. Desigur aceasta formă de casă e modelul original al clădirilor Centrale, din cari amintesc Pantheonul în Roma.

De altfel cele mai vechi clădiri creștinești sunt monumente sepulchrale, din cari amintesc măusoleul Galla Placidia în Ravena, mormântul sfânt la Ierusalim și măusoleul Cecilia Metella în Roma, asemenea boltituri de cupolă, înscrise unui pătrat.

Adecă arhitecților greci Isidoros

și Anthemios este de mulțumit creațiunea catedralei bizantine, după ce acest sistem nou de construcție a trecut în Asia mică și Syria prin o lungă și latentă evoluție. Cu ajutorul de elemente arhitectonice noi și necunoscute până atunci, boltitura de cupolă înscrisă unui pătrat, contrafortul de cupole jumătate și pendantivul s'a alcătuit un stil, care apoi s'a răspândit pretutindeni acolo, unde locnesc credincioșii ortodoxi, clădindu-se minuni arhitectonice, ca catedrala San Marco în Veneția, catedrala Stului Vasile în Moscova sau catedrala episcopală Curtea de Argeș.⁴⁾

Intrun târziu biserica romano-catolică s'a văzut nevoită a recunoaște prioritatea arhitecturii ortodoxe când, în al XVII-lea secol a ridicat, după planul lui Michelangelo, cupola Stului Petru la Roma.

Sibiu, la 25 Iulie 1926.

Victor P. Barcianu.

⁴⁾ Iaffe, Catedrala episcopală Curtea de Argeș, Berlin 1912.

Patru obstacole împiedică Organizarea Omenirei

I. — Omenirea e o *societate naturală*.

Ea e compusă din toți oamenii de pe pământ, — ce-s legați între ei, printr'o *simpatie instinctivă*, numită iubire omenescă, sau Filantropie.

Dar, *Filantropia* e un sentiment **prea slab**, pentru ca să poată da naștere unei *organizații a Omenirii*. Și într'adevăr, până la **Cristos**, nu s'a pomenit vre-odată de un *șef al genului omenesc*.

Natura, ce e perfectă, pare deci că presintă aci o lacună.

II. — Dacă comparăm Omenirea cu *Nația*, — societate naturală bine organizată, — vedem că nația se organizează prin două instincte:

1. — *Iubirea națională*, — sentiment ce unește pe toți ce-s de același neam;

2. — *Instinctul de dominație și de subordonație*, — care face suveran pe unul din membrii nației și care impune celorlalți să se plece în fața lui.

Or omenirea, — dacă are în Filantropie un fel de rudiment ce seamănă de departe cu Iubirea de Nație, — ea nu posedă instincte de dominație și de subordonație.

Se înțelege ușor de ce Omenirea nu s'a organizat, până la **Cristos**.

Dar, nu e numai atât.

Omenirea, — ca să fie organizată — trebuie să aibă:

a) o *legislație internațională*, care să înfrățească diversele Nații,

b) un *organ executiv*, care să aducă la îndeplinire această legislație.

III. — *Legislație internațională* e o **imposibilitate**, deoarece instinctele naționale separă Națiile și se epun la orice apropiere între ele. Astfel, aceste instincte despart pe Români de Unguri, de Bulgari, de Ruși, de Ovrei, etc.

IV. — Iar *organul executiv* al legislației internaționale nu poate fi... decât o *armată formidabilă*, care să impue prin forța brutală, — ceea ce e **absurd**.

Prin urmare. Omenirei îi lipsește:

1. Șeful suprem.

2. Instinctul de subordonație față de acest Șef.

3. Legea internațională.

4. Organul care să execute această lege internațională.

Să vedem cum **Cristos** a realizat aceste *patru postulate* ale Organizației Omenirei.

Înlăturarea celor patru piedici, ce se opun la Organizarea Omenirei

I. — **Șeful supr'em — Cristos** vrea să transforme Omenirea, — ce e desbinată în Nații dușmane, — într'o *singură Turmă*, având un *singur Păstor*.

Acest Păstor e însuși **Dumnezeu**, — Creatorul și Stăpânul incontestabil al lumii.

Șeful suprem e deci *găsit*.

Prima problemă e astfel deplin rezolvată.

II. — **Instinctul de subordonație față de Șeful suprem**. — Omenirea dădorește lui Dumnezeu, — care a creat-o, — o supunere oarbă și profundă, — ce nu se poate compara cu plecaciunea, mai mult sau mai puțin superficială, manifestată de Oamenii, către semenii lor, Suveranii națiilor.

Și această supunere voluntară și profundă *întrece însutit* pe aceea ce rezultă dintr'un instinct.

A doua problemă e și ea *deslegată*, mai presus de orice așteptare.

III. — **Legea Internațională**. — **Cristos** a dat Oamenilor o Poruncă dumnezească nouă:

„Poruncă uouă dau vouă, ca să vă *iubiți unul pre altul*.”

Și această Poruncă e cu adevărat *nouă*, deoarece, până la dânsul, nici un legislator nu ceruse Oamenilor un asemenea sentiment de *iubire frățască*.

Dragostea creștinească sau *Caritatea*, — ce caracterizează pe Creștini, — consistă în *iubirea nemăsurată față de orice om*, — fie el de orice Nație, — **pentru Dumnezeu**. Ea deviază dragostea recunoscătoare către Dumnezeu și o răsfrânge asupra Omenirei.

Prin *Caritate*, **Cristos** împlinește două goluri:

1. El înlocuește, printr'un puternic act voluntar, debilul sentiment instinctiv al *filantropiei*.

2. El promulgă *legea înfrățirii națiilor*. Intr'adevăr, caritatea doboară instinctele naționale separatiste și, — aducând o iubire de frate între indivizii oameni, — o aduce și între nații. Astfel, toate popoarele pot fi adunate într'un singur mănunchiu, — într'o *singură turmă*.

A treia problemă a primit deci o *minunată soluție*.

IV. — **Organul executiv al legii internaționale**. Pentru a face să i se respecte legea, **Cristos** nu

recurge la forța brutală și ucigătoare a unei armate formidabile.

El se mulțumește să dea, ucenicilor săi, ca unică armă de luptă, **Cuvântul lui Dumnezeu**.

Dar ce este acest Cuvânt Dumnezeuzeesc ?

Iată ce zice, în această privință, **Sfântul Apostol Ion**, în admirabila sa Evanghelie:

„La început era Cuvântul; și Cuvântul era la Dumnezeu, — și Dumnezeu era Cuvântul... Și Cuvântul trup s'a făcut și s'a să-

lăsluit între noi... plin de Har și de Adevăr.

Prin urmare, **Cuvântul lui Dumnezeu** e însuși **Cristos**, — adică: **Doctrina creștină**.

A patra problemă e și ea **miraculos soluționată**.

Cele patru obstacole fiind înlăturate, **Cristos** a putut să organizeze Omenirea.

El a desăvârșit Creația, — care prezintă o lacună.

El a îndeplinit astfel o operă dumnezească.

Vinovații...

Tinere vlăstare, din Vechiul Regat, au fost trimise în provinciile alipite cu scop de înfrățire în cuget și simțiri, spre a lucra cu puteri unite la Marea Operă de consolidare. Și au pornit flăcăii cu încredere în isbândă, plini de avânt și ideal, spre cele mai depărtate sate, la margine de țară; astfel, că bunii tovarăși de școală, s'au despărțit poate pentru totdeauna: unii în Basarabia, Bucovina, Cadrilater, alții în Transilvania, Crișana, Banat și Maramureș.

Magistrați, funcționari în genere, profesori și învățători, sunt sortiți să-și întemeieze familii pe acolo, pe unde, numai cu gândul au trecut.

Trăesc din greu, sau din ușor, — aceasta nu se mai întreabă, vorba este că trăesc. Iar cum se înțelege cu cei din jurul lor, în mijlocul căroara au venit din ordin, nu se întreabă căci vremea ce este un desăvârșit maestru, îndulcește orice asperități, încetul cu încetul.... Trăesc.... muncesc și rabdă....

Dar... se întâmplă în unele regiuni, cu populație aproape compactă jidovească fapte ce pun pe gânduri, pe cel mai îngăduitor român.

Exemple?! Ziarele spun: În Basarabia, în satul X. evreii au bătut pe un învățător român, așa de grozav în cât a fost transportat la spital. În Maramureș, în Vișeu-de-Sus, mai mulți învățători au fost înconjurați de evrei în cete, au fost huiduiți, batjocoriți, amenințați cu moartea... și toate astea pentru ce?! Pentru că un învățător este înscris în Liga Apărării Credinții Naționale și poartă un semn: Svastica. — Da, numai pentru acest motiv au fost batjocoriți, pentru că astăzi evreii nu dau voie să se poarte acest semn.

S'au făcut anchete, cu dorința de a se stabili adevărul și s'a stabilit.

După aceasta, ziarele jidovești au început a scrie plângeri insultătoare, către Opinia publică și către D-1 Prefect al jud. Maramureș, prin care arătau nevinovăția fiilor lui Israel. — Vinovații?! Sunt acești învățători care și-au luat îndrăsneala să se plimbe într-o — „Sâmbătă“, fără o prealabilă autorizație dată de evrei. Mai mult au avut îndrăsneala să fie în tovărășie unui învățător ce poartă semnul Ligii; deci au vină fără iertare!

Învățătorii, oameni împovărați de griji și nevoi, nu s'au mai plâns D-lui Prefect al județului M. nici n'au mai scris prin ziare, ci au reclamat cazul printr'o simplă petiție locului în drept spre a se face cercetare — care s'a și făcut.

Și dacă n'au scris prin ziare, nu s'au plâns tuturor oamenilor cu influință spre a li se face dreptate, sunt ei oare vinovați?! Ei sunt elemente de desordine, fiindcă au fost în tovărășia unui învățător, care este membru al unei Asociații, recunoscută de Stat ca persoană morală?!

... Ei sunt vinovați fiindcă muncesc cu râvnă spre luminarea micilor vlăstare, indiferent de ori-ce naționalitate ar fi?!?

După o săptămână de muncă în trudă și sbucium, între patru pereți, trebuie să iasă la plimbare, sau nu?!?

Aceasta nu s'a reglementat prin lege; și poate că în curând „evrei nevinovați“ vor cere modificarea legii învățământului primar, cu privire la timpul liber după oarele de clasă.

Învățătorul, după concepția evreilor de aici, trebuie să fie și în asentimentul lor, altfel poate fi și bătut la rigoare, dacă nu pricepe că jidamii — „Poporul ales“ — sunt „totumfactum.“

Și acești „vinovați“, ce rup bucățică cu bucățică din sufletul lor, de dragul celor mici, suportă greutatea acuzațiilor, modeste, resemnați, fără să mai alerge cu a jalbă în proțap, spre a li-se face dreptate fiindcă au fost batjocoriți. Și ei, — care fac parte din pionii de sacrificiu ai culturii naționale — sunt vinovați că muncesc în spirit românesc, convinși de trebuința sacrificiului lor. — Azi la catedră, se sbat în greutatea traiului zilnic, muncind spre luminarea celor nici, fără să murmure că sunt lipsiți până și de strictul necesar; iar după o viață de muncă se alege cu o bucată de pâine și cu argint în plete. Iar mâine, când Țara va avea nevoie de brațul lor, vor ști să lovească și își vor da sângele neprecupețit, spre fericirea Sfintei Patrii!

Și totuși... tot ei sunt — vinovații.

Gh. Marcu
inv. Visău.

RĂSFIND ZIARELE

Campania împotriva L. A. N. C.

De un timp încoace anumite ziare răspândesc cele mai fantastice știri în jurul unei pretinse neînțelegeri ivită între fruntașii organizației noastre. Scopul lor este deghizat dar precis: zdruncinarea încrederii poporului în L. A. N. C., încredere care pune pe gânduri pe patronii acestei prese.

„România“, organ al Partidului Național, provoacă chiar „lichidarea grupului antisemit“ pentru că „Dl. Cuza, omul bogăției permanente nefiind un creator (!) nu era capabil de a face operă pozitivă. Opera s'a negativă își produce efectele și de-

putații L. A. N. C. au putut vedea în Parlament că atunci când dau de adeversari politici conștiința politica lor se sparge ca o bășică de săpun și aceasta este în realitate teoria și doctrina cuzistă“.

Parcă au fost săpuniți deabinelea în Parlament! Nu mai văd înaintea ochilor decât bășici de săpun!

În altă parte același ziar denunță un „caz grav“: „un pretor face neglegiura și răspândește apărarea Națională“. „Complicitatea L. A. N. C. cu guvernul pare evidentă“.

Nici nu e de mirare, am fost până acum complici cu toate partidele.

n'am fi și cu averescanii?!

„Patria“ din Cluj reproducă și de „Lupta“ cu care se scaldă în aceleași ape Blanchiste, găsește că Dl Cuza în ultimul său discurs din Parlament a jignit străinătatea „de care suntem legați prin obligații și tratate și mai ales prin enorme datorii“.

Străinătatea!... Da, străinătatea care, fiind D. Vaida primministru, a subjugat România în 1919! Jidanii cari ne-au făurit această iobăgie, poate că se vor simți jigniți, iar Dl Vaida este dator să le ia apărarea, doar Dsa este legat de ei prin „obligații și tratate“!

Noi reținem doar atât că „Patria“ a împrumutat dela presa din Sărindar faimoasa formulă salvatoare: „Străinătatea!... Ce va zice străinătatea!“

*

În ce privește pretinsul conflict la desmințirile ce s'au dat p9nă azi noi nu avem de adăugat decât atât

Organizația Omenirei

e înfăptuită prin Biserică

I. — **Atribuțiile Bisericii.** — **Christos**, — ce e însuși Dumnezeu, a organizat Omenirea sub forma unei școale, ce se numește **Biserica**.

Această școală trebuie neapărat să aibă trei atribuții:

1. Să fie **infașibilă**, să nu greșească, — adică, să nu inducă pe oameni în eroare.

Pentru ca Apostolii și urmașii lor, ce sunt dascălii lumii, să nu se teamă că vreodată vor putea să înșele, **Christos** le făgăduiește că nu îi va părăsi.

„Iată, eu sunt cu voi, în toate zilele până la sfârșitul veacurilor.

Nu vă voi lăsa pre voi orfani, ci voi veni la voi, ... prin Duhul cel Sfânt, carele pre voi vă va învăța toate și va aduce aminte vouă toate cele ce am grăit vouă“.

2. Biserica trebuie să fie **universală**, — adică:

să fie constituită din toți oamenii.

să existe pretutindeni,

să dureze pururea.

După înviere, **Isus**, arătându-se celor 11, le-a zis:

„Mergeți în toată lumea și vestiți Evanghelia la toată făptura“.

3. Dar mai presus de toate, Biserica trebuie să fie **una**.

La sfârșitul Cinei de Taină, — într'o sublimă rugăciune către Tatăl, — **Christos** cere de cinci ori, ca

L. A. N. C. spre deosebire de partide, a izvorât dintr'o necesitate sufletească a poporului românesc și trăește sprijinită de imboldul sfânt al naționalismului intrasigent formulat în doctrina Domnului A. C. Cuza și în programul său. — Legătura ce contopește sufletele românești în cadrele organizației noastre este mai puternică și mai trainică decât meschinele interese materiale cari îngrămădesc în mod vremelnic în sânul cutărui partid tot putregaiul acestei țări.

Noi avem mai muți aderenți decât cunoaștem, partidele cunosc mai mulți decât au.

Prin urmare orice atac îndreptat împotriva noastră pe această temă, credem că nu va duce la nici un rezultat.

Înzădar se fremântă Iuda prin condeiul câtorva scribi inconștienți, domnia lui asupra acestui pământ este pe sfârșite!

Red.

formează **Clerul** sau **Sacerdoțiul**.

III. — Calitățile și funcțiile Clerului.

A. — Conform poruncilor lui **Christos** și învățaturii Apostolilor, Clerul creștin trebuie să aibă două calități, — și anume:

1. să fie **caritabil**.

2. să fie **curățit de păcate**.

Asupra acestor calități vom reveni, în conferințele viitoare, când vom vorbi despre **Caritate** și despre **Păcate**.

B. Clerul are **trei funcții**:

1. **Predica.** — **Christos** a dat Apostolilor o poruncă dumnezească:

„Mergeți și învățați toate neamurile“.

Prin urmare, datoria de căpetenie a unui Cleric e să **predice**.

Dar ce trebuie să predice Clericul?

La această întrebare, **Christos** răspunde:

„Învățați pe oameni să păzească toate câte am poruncit vouă“.

Cu alte cuvinte, Apostolii, — deci și urmașii lor, — trebuie să educe, prin **cuvânt**, Omenirea, după cum **cuvântul lui Dumnezeu** i-a educat pre ei, — adică să învețe pe oameni ce e **Caritatea** și cum să se ferească de **Păcate**.

2. **Săvârșirea Sfintelor Taine.** **Christos** după ce a zis ucenicilor săi:

„Mergeți și învățați toate neamurile“.

a adăugat:

„Botezând pe oameni în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh“.

Prin urmare, a doua datorie a Clericului e să îndeplinească **Sfintele Mistere**, — și în special să boteze și să aducă lui Dumnezeu jertfa sfântă a Eucharistiei.

3. **Jurisdicția sacerdotală** — A treia datorie a Clerului e să **judece pe credincioși**. Într'adevăr, Clerul face astfel oficiul unui dascăl, care — sfârșidu-și lecțiile, — își examinează școlarii, despre cele ce i-a învățat.

El își exercitează această jurisdicție prin **sposedanie**, — și poate aplica pedepse pur spirituale, creștinilor, cari, recăzând în Păcate, se pocăesc.

Abonați

„Infrățirea Românească“

Biserica să fie **una**.

Iată o probă din aceste cereri stăruitoare:

„Precum m'ai trimis pe mine în lume, — și eu îi am trimis pre ei în lume... și nu numai pentru aceea mă rog, — ci și pentru cei ce vor crede, prin cuvântul lor, întru mine, — ca toți, **una** să fie“.

II. — **Clerul Bisericii.** — Ca orice școală, Biserica e formată din **școlari** și din **învățători**.

1. **Școlarii sunt toți oamenii**, — mari și mici, bogați și săraci, tineri și bătrâni...

Toți sunt **frați** și toți sunt **egali**, ca înaintea lui Dumnezeu.

2. **Învățătorii Omenirii sunt Episcopii**.

La începutul Bisericii, învățătorii au fost **Apostolii**, — instruiți de însuși **Christos**.

Apostolii au transmis doctrina creștină urmașilor lor, adică Episcopilor, — cari de atunci formează **corpul profesoral bisericesc**.

Acești învățători sunt de **drept divin**.

Toți Episcopii sunt egali între ei, după cum Apostolii au fost egali între ei.

Episcopii, având să învețe o mulțime prea mare de oameni, — și au luat ca ajutoare pe **preoți** sau bătrâni (presbiteri).

Episcopii, împreună cu preoții

Ai fost vreodată la Abrud ?

— D-lui Dr. Amos Frâncu. —

Ai fost vreodată la Abrud ? Acolo unde Moțul plânge
Dușmanii noștri-au fost zdrobiți și înecați în lac de sânge
Acolo-s munții azi pustii și acu nu mai e în stâncă
Acolo-i foamete și jaf — durerea sapă brazdă-adâncă.
Acolo bolile-și fac cuib, minerii au plecat cu toții —
Ai fost vreodată la Abrud, să vezi cum plâng și sufăr Moșii?

Ai fost vreodată la Abrud, unde tribunii se luptară,
Le trei ori au sfărmat cumplit cu coase armia ungară.
Cu tun de lemn a secerat acolo Iancu-a sa isbândă,
Și-acum când neamul e unit dăm Moșilor cununi de-osândă?
Urmașii marilor eroi loviți sunt azi de crudă soartă —
Ai fost vreodată la Abrud să-ivezicerșind din poartă n'poartă.

Ai fost vreodată la Abrud, unde s'a pedepsit trădarea ;
Acolo pânea s'a gătat și-i nesfârșită 'ndurerarea.
Infamul Dragoș e ucis ca pildă pentru toți dușmanii,
Acolo-s munții azi pleșuvi, au dus pădurile jidanii.
E mare jalea și-i pustiu și gem legați în lanțuri Moșii —
Ai fost vreodată la Abrud să simți în inimă emoții.

Ai fost vreodată la Abrud, — amar rânjește sărăcia —
Acolo apele au dus cu ele toată bogăția.
Acolo mincinoși profeți de-un timp încoace duc cuvântul
Și milă n'au pentru săraci, le iau averea și pământul.
Acolo-s râuri de dureri, dar Moșii totuși au credință —
Ai fost vreodată la Abrud să vezi imensa suferință ?

Ai fost vreodată la Abrud ? In negre nopți a ars lumină —
Oprește-te drumeț străin, descopere-te și te'nchină,
Sub glie umbrele tresar de-atâta jaf și umilire, —
Oprește-te drumeț străin și-aruncă-un bulgăr de iubire ;
Acolo e pământul sfânt, și totuși ceasul nu mai bate —
Ai fost vreodată la Abrud ? — E țara unde nu-i dreptate!

Ai fost vreodată la Abrud să vezi mizeria și chinul ?
Acolo aruncă din belșug distrugere și foc destinul !
O, Moși orfani, sculați din somn, călcați azi lanțul în picioare:
Steag nou s'a înălțat spre voi, prevestitor de sărbătoare,
Ați fost scuipațl și răstigniți și trași pe roate-ați fost cu ură,
Sfărmați cătușele din nou, vă chiamă-a neamului scriptură !

PRIETENULUI I. ILIEȘIU

Răspuns, drept închinare

Am fost odată la Abrud și am văzut cum plânge moțul
Bătut de ploii și de nevoi, purtându-și chinul și negoțul,
Mânca un codru de mălai și slab... și tras era la față,
Purta în ochii săi, abia, o licărire de viață,
Privea nedumerit în sus făcându-și cruce cu durere,
Pornit la drum îl îngropă o noapte adâncă și o tăcere.

Am fost odată la Abrud și am văzut cum valea plânge,
Cum valul ei spumos spăla pământul sfânt udat de sânge
Rostogolind printre pietriș atâta neagră sărăcie
Când furios el se lovea n'roata morii cea pustie,
Iar sulul ridica cu greu segețile inferecate
Ce se isbeau și'n limba lor scoteau accente 'ndurerate.

Am fost odată la Abrud și am văzut că nu-i minciună
Că adevărul e martir și că dreptatea e nebună,
Norocul mașter s'a 'ncuibat în pungile nesăturate,
Iar prin bordeele din munți mizeria și foame-ai frate ;
Credința vremii de demult, dar sub cămașa aspră bate
Incolo... totul e perfid, e tetul nesinceritate.

Am fost odată la Abrud și am colindat întreg ținutul,
In suflete eu am intrat, că-și poartă'n suflet tot avutul,
Știți ce-am aflat?... E străbătut de intuneric și de jale
Și singura hrană ce o au e „lacrima durerii sale“.
O, dac'ar fi să mă revolt, nutrit de o crudă răzbunare,
Ași doborâ pe cei mișei zdrobind în fașe a lor vlăstare !

Am fost odată la Abrud și n'ași dori încă odată
Să vin să văd pe moț plângând, peaceastă glie'nsângerată.
Am fost odată la Abrud, mi-am frământat și eu amarul
Și-am plâns când alții mă râdeau, purtându-mi liniștit
[calvarul

Am fost, mă'nchin în fața lor, închină-te și tu streine,
Să știi că stai pe un pământ mai sfânt ca sufletul din tine !

Abrud, 5 Iunie 1926

IUSTIN ILIEȘIU

I. GHITIA

INFORMAȚIUNI

Ludoșul de Murăș în robie jidanească. Centrul comercial din Câmpia Ardealului, Ludoșul este azi un cuib jidovesc de care numai în nenorocita noastră Moldovă mai poți găsi.

— Din totalul de 4700 familii, 1830 sunt jidovești iar restul pe jumătate: românești și ungurești.

— Din 33 de prăvălii, una singură este românească.

— Din 47 de crășme, 43 sunt în mâinile jidanilor.

— Roada bogată a câmpiei se scurge în cele 6 magazine de cereale toate jidovești.

Relevăm cu adâncă durere și acest caz, doar va găsi undeva ecou. Știm că partidele politice, jidovite toate, „nu au timp“ să se ocupe astfel de cazuri izolate(!), nici nu așteptăm noi multe dela ele, nădăjduim însă că în fața atâtor dovezi se va trezi odată conștiința românească și va reacționa cu energia necesară câtă vreme mai este timp.

Curiozități. În preajma alegerilor jidanii din Ludoș nu mai erau dispuși să voteze cu Generalul care i-a adus odinioară în pământul făgăduinții. I-a amestecat probabil urletul democratic al partidelor din opoziție și D-I Vaida era probabil mai bine văzut la șef-rabinul decât D-I Averescu. — Însă „toată buba are leac“ și-a zis faimosul Gritta, prefectul de Turda și cu o apucătură originală, demnă de un polițist cum este Dsa i-a amenințat pe jidani că dacă votează cu „steaua“ (jidănească!). Imediat „le înființează“ o Ligă în Ludoș. Energeticul demers și-a avut efectul dorit, iar jidanii cred acum că au scăpat de o mare pacoste. Prin urmare Gritta mulțumit, jidanii satisfăcuți, noi . . . deasemenea!

O nouă Ligă? „Liga drepturilor omului“, mai bine zis: „Liga drepturilor jidanului“, după o scurtă agonie a încetat din viață. N'a putut suporta indiferența, nici ostilitatea (știe D-I Costaforu!) acestui popor „incult“ și „barbar“. Dar din capul lui Iuda a răsărit o nouă buruiană: „Liga împotriva teoriei din România“. Fabricată în aceleași laboratoare ale „Umanității“ din Paris, condusă de aceiași perciunați H. Barbusse, V. Sorell, și prea Simpaticul nostru Costaforu, această Ligă are chemarea să ocolească pământul și să descopere lumii civilizate „progromurile“

antisemite din România insultând în același timp tot ce are mai sfânt acest popor îndelung răbdător. Poate vor trece și pe la noi! Să le ajute Jehova!

Cinste comercială. Fabrica de destilăria lemnului „Marginea“ lângă Lugoș, facturează firmei Maiorul Aviator I. Peneș și Fratele Petroșani 4 damigene goale cu lei 180 bucata. Aceste damigene au fost inapoiate fabricii la domiciliu, și numai după numeroase corespondențe anunță Banca Centrală din Cluj, că bonifică pentru o damigeană Lei 90 adică jumătate din valoarea facturată. Deci pentru cumpărător o pierdere de 360 Lei, iar pentru fabrică un câștig nemuncit de Lei 360.

Suntem informați din Sighetul Marmației că serviciile de tracțiune și întreținere din C. F. R. de acolo sunt pline de streini și mai ales de jidani. Așa la serviciul de locomotive D. G. cfr. este conducător Rozențveig. Serviciul de combustibil este condus de un rus din Basarabia care a adus numai ruși în acest serviciu etc. etc.

N. R. Rugăm pe fratele care ne-a trimis această informație, precum și pe toți românii cu dragoste adâncă către țară, să binevoiască a ne trimite în această privință cele mai amănunțite rapoarte și am dori să cunoaștem: proporția în care sunt plasați străinii în serviciile C. F. R. numele lor, de când funcționează, cum se poartă, în ce împrejurări au ajuns în acele servicii, ce pregătire au, etc. etc. Astfel parlamentarii noștri vor fi în stare să interprindă o energetică acțiune pentru deparazitarea și naționalizarea C. F. R.

Intrebăm pe dl Ministru al Instrucțiunii în baza cărui drept i-s'a plătit jidanului Hișig Iozef care a servit efectiv abia o singură lună la liceul de băieți din Turda, leafa pe lunile de vacanță, când știut este că această leafă n'o poate primi decât acela care a servit cel puțin șase luni de rând?

În afară de rușinosul fapt săvârșit de autoritățile școlare când au înlocuit la acea catedră pe dl I. Mocanu, președ. L. A. N. C. din Turda, cu acest jidanaș, această risipă în averea publică nu trebuie să rămână nepedepsită!

Rectificare. În numărul trecut al revistei noastre s'a strecurat o greșală în articolul: „O jidoavcă profesoară la Universitatea din Cluj“ și anume, că prof. Pamfil directorul Institutului de Farmacie din loc ar fi sprijinit pe Dna I. Goetz-Dienes să ajungă la catedra de Fizică medicală a Facultății de Medicină. Dnul Prof. Pamfil ne declară, că deși susnumita este șef de lucrări la Institutul Domniei Sale, unde o ține în lipsă de elemente românești, nu a sprijinit-o să ajungă în acest post, ci a fost numită de consiliul Facultății de Medicină, ne găsindu-să altă persoană, care să reflecteze la această catedră. În ce privește persoana prof. Pamfil a fost colaboratorul revistei noastre, unde într'un articol a pledat pentru romanizarea farmaciei în Ardeal.

Referitor la cele spuse despre numita conferențiară nu avem nimic de rectificat. Au cuvânt studenții, cari i-au audiat cursurile abominabile ținute într'o limbă „românească“ sub toată critica. Sunt reclamații, că studenții români, cari dorind o notă din materia masacrată într'un mod barbar, ca să-i facă plăcerea dnei numite vorbeau cu ea ungu-rește. Să le fie rușine!

În ce privește participarea la revoluția jidovească dela Budapesta putem consulta și literatură. A să ceti: „Quand Israel est roi“ de frații Tharaud, cari au fost martori oculari. Vom mai reveni.

Statuia Avram Iancu.¹⁾ În zilele de 11 și 12 Aprilie s'a întrunit în sala Prefecturii din Cluj juriul comitetului executiv pentru ridicarea unei statui Avram Iancu călare turnată în bronz, compus din dnii Dr. E. Dăianu, Dr. Coriolan Petranu, Dr. Sextil Pușcariu, Alexandru Pop, directorul academiei de arte, Dr. Utalea și sculptorul Mirea.

După o scurtă deliberare premiul întâi a fost decernat sculptorului Dimitriu-Bârlad.

Dl Dimitriu-Bârlad, care a compus macheta premiată, va interprinde o călătorie de studii în Munții Apuseni și în regiunile unde a trăit Avram Iancu, spre a îmbina cât mai mult posibil imaginația artistică cu realitatea.

Dl Dimitriu-Bârlad începe în curând lucrările pentru ridicarea statuei cu a cărei executare a fost însărcinat de cătră comitet.

¹⁾ Vezi Infrățirea Românească, Cluj, II nrul 1 din 1 Noembrie 1925.

Cum se romanizează întreprinderile neromânești din Ardeal? Uzinele „Solvay“ din Uioara unde sunt așa de puțini funcționari români — că nici pentru toate degetele dela mâni nu găsești câte unul — a concediat din serviciu la 15 Iulie a. c. pe D-l Ieromin Manta funcționar la contabilitate; pentru vina că era prea bun Român și prea bun muncitor. Șeful contabilității este d. Ion Girsik, recunoscut cu cel mai mare sovunist maghiar, iar ajutor al acestuia este d. Fr. Czink judeo-maghiar — aceste persoane se temeau de Dl. Manta, ca nucumva să le ia locul, și să nu le descopere actele de teroare esecitate asupra *puturoșilor de valachi* — Atunci când în serviciul acestor uzine „Solvay“ sunt o sumedenie de elemente dubioase ca ținută politică, și necetățeni ai României; — harnicii și bunii Români — cazul dlui Manta — sunt scoși din serviciu.

Ce zice la toate acestea dnii membrii români din Consiliul de administrație al uzinelor „Solvay“ l. Răducanu, Eug. Goga, Dr. Zaharie Munteanu și Crist, Tomulescu? în felul acesta voesc să romanizeze Uzinele Solvay? sau menirea dlor este numai să încaseze tantiemele de milioane, și să acopere cu numele d-lor eliminarea slujbașilor români (care au fost recunoscuți ca harnici și buni români) și protejarea slujbașilor streini. Și ceilalți puțini, funcționari români, își așteaptă mazălirea. Dl Ieronim Manta are cuvântul!

Din „Mica Palestină“: Ludoș.

Suntem informați că din cauza unor geamuri sparte de către nu se știe cine într'una din zilele trecute, mai mulți români nevinovați din această localitate, vreo 10—15 inși, au fost arestați. O comisiune formată din prefectul județului Turda, O. Gritta, senatorul Ioan Murășan profesor și căpitanul de jandarmi Metz, la rugămintea jidănașului D. Farkas, a sosit imediat în localitate pentru ca să ancheteze pe cei deținuți. In afară de unul, Dl Valer Mărginean, ceilalți au fost puși în libertate neaflându-le nici o vină. Dlui V. Mărginean, la ordinul dlui Gritta, i-s'a pus cătușe pe mâni până a doua zi, când judecătoria, în lipsa unui mandat de arestare, l'a pus în libertate.

Pe semne că Dl Gritta trebuia să dea o satisfacție oarecare jidanilor din Ludoș, doar ei au votat cu averescanii!

Insă pentru această arestare și încătușare ilegală, și pentru celelalte multe ilegalități din timpul alegerilor ordonate tot de acest prefect-polițai, oprobiul public este o răsplată suficientă deocamdată!

O directoară se sinucide pentru un jidan! Zilele trecute, dna Ana Belințan, directoara gimnasiului de fete din Hațeg o încercat să se sinucidă, trăgându-și un glonte de revolver în regiunea inimii pentru un jidan cu care avea legături de dragoste de multă vreme și care o părăsise în ultimul timp.

Noi regretăm că un suflet de româncă a putut să decadă până aici! Prin acest gest nesocotit a suferit mult prestigiul școlii românești precum și mândria românească!

Românce luați aminte că jidanii după preceptele Talmudului lor drăcesc sunt lipsiți total de orice morală creștină și au un singur scop: să-și bată joc de toți „goimii“!

Un bun român din Turda ni se plânge în termenii următori: „Sunt și eu ofițer în rezervă și iubesc din toată inima armata română în care am servit atâta vreme și dela care așteptăm încă multe binefaceri în cauza noastră națională, dar mă doare cu atât mai mult inima când văd că unii ofițeri, nu-și află în mediul românesc destulă hrană sufletească și societatea în care se simțesc mai bine este cea jidovească. Un tânăr sublocotenent numit Fodoranu, băiat de colonel, fiind probabil în concediu în orașul nostru par'că nici nu știe că în acest oraș este și public românesc. Singurii lui tovarăși sunt jidanii și jidoavcele în societatea cărora sfidează zilnic puținul sentiment românesc ce se manifestă și la noi în ultimul timp. Red.

Duminecă în 8 August a fost la Timișoara adunarea generală a proprietarilor de tipografie din Ardeal și Banat. Cu rușine trebuie să constatăm, că la această adunare s'a decretat de limbă oficioasă limba germană. S'a discutat mai mult nemțește, s'a vorbit ici-colo ungurește, limba română a fost neglijată cu totul, deși au fost și câți-va români la această adunare. Președinte al acestei asociații a rămas și pe mai departe tot jidanul Sonnenfeld dela Oradea-Mare.

Intr'o breaslă așa de importantă să ne prezentăm așa de slab să nu

lipsească, și numai proiectul unei inițiative, și jidanul să reprezinte și aici și în același timp să ne sfideze, ce mai poți ști într'un viitor apropiat pot decreta de limbă oficială *idisch*-ul.

Dealtfel cu lipsa de demnitate națională cu care ne prezentăm în fața minoritarilor, cari își bat joc de noi la orice ocazie, nu putem să le impunem un respect față de acest Stat care să poartă față de ei cu o exagerată toleranță ar trebui să știe domnii minoritari de orice categorie, că țara în care trăesc este românească și lipsa de loialitate cu care ne tratează poate să se răzbune într'un fel sau altul.

Poate-că și răbdarea noastră să ajungă la o graniță și atunci...

La încheierea revistei am primit o întâmpinare din partea dnei Dr. Goetz, în care ne somează să o trecem drept romano-catolică în coloanele revistei noastre. Nu putem răspunde altceva decât, că nu suntem nici matricola parohiei romane, nici ofițerul stării civile, însă ca să nu o refuzăm, îi cerem elementele documentative, pentru brevetarea acestei dorințe și anume: să vie moașa, popa, nănașii, cari au asistat la botez și atunci, dacă ne vor plăcea mutrele vom confecționa acest certificat de naționalitate.

In ce privește a doua dorință, ca noi să o decretăm „om de știință“ spunem odată pentru totdeauna: nu orice damă, care nu este feminină și poartă ochelari este destinată dela natură ca să se ocupe cu știința. Vom reveni...

Frați Creștini!

Tipăriți la

Tipografia DACIA

că e românească și creștinească!